

POLSKA AGENCJA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
POLISH AGENCY FOR ENTERPRISE DEVELOPMENT

UNIA DLA PRZEDSIĘBIORCZYCH
PROGRAM KONKURENCYJNOŚĆ

Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw Działania 2.1, 2.3, 1.2.1, 1.2.2

Efekty wsparcia przedsiębiorstw i otoczenia biznesu

UNIA EUROPEJSKA
Projekt współfinansowany ze środków
Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Redakcja:

Jacek Pokorski

Opracowanie rozdziału II:

Marek Młodożeniec, Grzegorz Olech, Michał Stempień

Opracowanie rozdziału III:

Maciej D. Kryszczuk, Jacek Pokorski, Karolina Zielińska

Wydawca

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP)

ul. Pańska 81/83

00-834 Warszawa

© Copyright by Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Projekt graficzny okładki:

Media-art

Publikacja jest współfinansowana przez Unię Europejską
ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

1. WPROWADZENIE	4
2. EFEKTY DZIAŁANIA 2.1 i 2.3 SPO WKP	5
2.1. DZIAŁANIE 2.1 SPO WKP - DORADZTWO	6
2.1.1. Profil beneficjentów i charakterystyka projektów działania 2.1 SPO WKP	6
2.1.2. Ocena skuteczności działania 2.1 SPO WKP na tle wybranych wskaźników rezultatu i oddziaływania	8
2.1.3. Oceny i opinie beneficjentów na temat efektów udziału w działaniu 2.1 SPO WKP	17
2.1.4. Zainteresowanie beneficjentów działania 2.1 SPO WKP dalszym korzystaniem ze wsparcia dla przedsiębiorstw	21
2.2. DZIAŁANIE 2.3 SPO WKP - INWESTYCJE	22
2.2.1. Profil beneficjentów i charakterystyka projektów działania 2.3 SPO WKP	22
2.2.2. Ocena skuteczności działania 2.3 SPO WKP na tle wybranych wskaźników rezultatu i oddziaływania	24
2.2.3. Oceny i opinie beneficjentów na temat efektów udziału w działaniu 2.3 SPO WKP	33
2.2.4. Zainteresowanie beneficjentów działania 2.3 SPO WKP dalszym korzystaniem ze wsparcia dla przedsiębiorstw	37
3. EFEKTY PODDZIAŁANIA 1.2.1 ORAZ 1.2.2 SPO WKP	38
3.1. FUNDUSZE POŻYCZKOWE	38
3.1.1. Działalność funduszy pożyczkowych	38
3.1.2. Oceny i opinie beneficjentów poddziałania 1.2.1 SPO WKP	41
3.2. FUNDUSZE PORĘCZENIOWE	42
3.2.1. Działalność funduszy poręczeń kredytowych	42
3.2.2. Oceny i opinie beneficjentów poddziałania 1.2.2 SPO WKP	44
3.3. PORÓWNANIE WYBRANYCH WYNIKÓW OCENY PODDZIAŁANIA 1.2.1 i 1.2.2 SPO WKP	45

1. WPROWADZENIE

Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006 był pierwszym kompleksowym programem wsparcia przedsiębiorstw realizowanym w Polsce już po przystąpieniu do Unii Europejskiej i współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Program był skierowany przede wszystkim do sektora małych i średnich przedsiębiorstw, a przyjęta strategia realizacji jego celu zdefiniowana została jako poprawa pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw działających na terenie Polski w warunkach Jednolitego Rynku Europejskiego. Strategia ta wyznaczyła dwa priorytety, które określiły obszary interwencji w ramach programu Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw. Pierwszy dotyczył rozwoju przedsiębiorczości i wzrostu innowacyjności poprzez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu. Drugi natomiast dotyczył bezpośredniego wsparcia przedsiębiorstw.

Wielkość środków alokowanych na program, wliczając środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, krajowe środki publiczne i przewidywany wkład sektora prywatnego, umożliwiała realizację projektów o łącznej wartości blisko 3 mld euro, przy czym niemal 60% tej puli stanowić miały środki publiczne.

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach programu realizowała dwa strumienie wsparcia. Pierwszy z nich zakładał bezpośrednią pomoc dla przedsiębiorców i był realizowany poprzez dotacje z działania 2.1, 2.2.1 i 2.3 SPO WKP. Drugi natomiast miał za zadanie wzmocnić otoczenie biznesu i był wdrażany przez Agencję w ramach działań 1.1 oraz 1.2 SPO WKP. Wspierając otoczenie biznesu, PARP w ramach poddziałania 1.1.1 SPO WKP realizowała również dwa projekty własne, dotyczące Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw oraz Punktów Konsultacyjnych.

Obecnie realizacja programu Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw zbliża się ku końcowi i możemy obserwować pierwsze wyraźne efekty wdrażanych działań. Przedstawione w dalszej części opracowania wyniki badań ewaluacyjnych, odnoszą się do efektów dwóch głównych strumieni wsparcia udzielonego przez Agencję w ramach SPO WKP:

- bezpośrednich dotacji dla firm – na przykładzie wyników oceny rezultatów działania 2.1 *Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez doradztwo* i działania 2.3 *Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje*, oraz
- wsparcia otoczenia biznesu - na przykładzie wyników badania efektów poddziałania 1.2.1 *Dokapitalizowanie funduszy mikropożyczkowych* i poddziałania 1.2.2 *Dokapitalizowanie funduszy poręczeń kredytowych*.

W ramach działania 2.1 SPO WKP złożono ponad 5 tys. wniosków i podpisano około 2,1 tys. umów o dofinansowanie, na łączną kwotę ponad 60,4 mln zł (aktywne umowy). Rozliczono projekty doradcze o wartości blisko 55,8 mln zł, co stanowi ponad 92% łącznej kwoty kontraktacji. O wsparcie z działanie 2.3 SPO WKP ubiegało się ponad 21,5 tys. projektów inwestycyjnych, z których niecałe 3 tys. zaowocowało podpisaniem umowy o dofinansowanie (łączna wartość podpisanych, aktywnych umów wyniosła około 1,5 mld zł). Na wsparcie inwestycji w ramach tego działania PARP wydatkowała blisko 1,4 mld zł (90% łącznej kwoty kontraktacji).

Z kolei do poddziałania 1.2.1 złożono 81 wniosków, a do 1.2.2 SPO WKP - 54 wnioski o dofinansowanie. Ostatecznie podpisano 53 umowy o dokapitalizowanie funduszy mikropożyczkowych (na kwotę około 345,6 mln zł) oraz 39 na dokapitalizowanie funduszy poręczeń kredytowych (na kwotę blisko 366,5 mln zł). W obu poddziałaniach zrealizowano płatności na kwotę blisko 677 mln zł (w tym niemal 330 mln zł wydatkowano w ramach poddziałania 1.2.1 i 347 mln zł w ramach 1.2.2)¹.

¹ Źródło: PARP, Informacja miesięczna dotycząca realizacji SPO WKP, stan na 31 sierpnia 2008 r.

2. EFEKTY DZIAŁANIA 2.1 I 2.3 SPO WKP

Wyniki badań prezentowane w dwóch kolejnych podrozdziałach zostały oparte na ocenie rezultatów działania 2.1 i 2.3 SPO WKP, prowadzonej przez PARP po 18 miesiącach od rozliczenia poszczególnych projektów. Badanie jest realizowane techniką ankiety internetowej CAWI (*Computer-Assisted Web Interviewing*) i zakłada pomiar zarówno twardych wskaźników, jak i zebranie ocen i opinii beneficjentów obu działań, na temat efektów realizacji projektów SPO WKP dla rozwoju ich przedsiębiorstw.

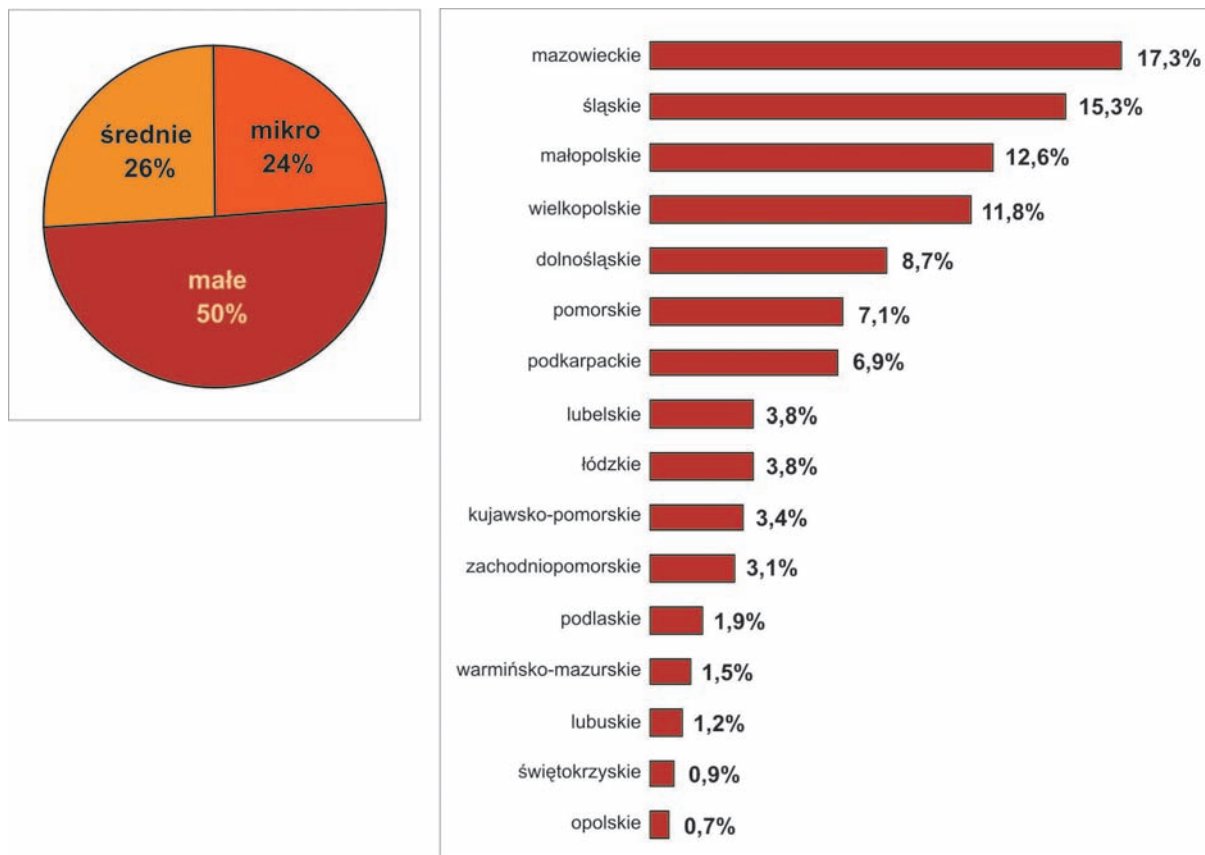
Działanie 2.1 *Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez doradztwo* zostało stworzone, aby zachęcić przedsiębiorców do korzystania z profesjonalnych usług doradczych dla sektora biznesu. Środki finansowe w ramach działania można było pozyskać na takie usługi jak: przygotowanie do wdrażania systemów zarządzania jakością, doradztwo w zakresie innowacji i technologii, opracowanie strategii, doradztwo nt. zasad prowadzenia przedsiębiorstw w UE, tworzenia sieci kooperacyjnych czy łączenia się przedsiębiorstw. Z kolei w ramach działania 2.3 *Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje* dofinansowywane były takie projekty, jak inwestycje w środki trwałe związane z rozbudową istniejącego przedsiębiorstwa, innowacje produktowe lub procesowe, czy inwestycje związane z transferem technologii drogą nabycia praw patentowych, licencji, know-how, w tym nieopatentowanej wiedzy technicznej.

Badanie ewaluacyjne realizowane przez PARP ma charakter cykliczny (ewaluacja *on-going*) i jest prowadzone w edycjach kwartalnych. Docelowo skierowane będzie do wszystkich beneficjentów obu działań². Wyniki badań prezentowane w ramach niniejszego opracowania pochodzą z pierwszych pięciu rund oceny rezultatów działania 2.1 i 2.3 SPO WKP realizowanej w latach 2007-2008. Nie są to więc wyniki odnoszące się do wszystkich przedsiębiorstw wspartych z obu działań, ale dotyczą, w przypadku działania 2.1 pierwszych 744, a w przypadku działania 2.3 pierwszych 1198 beneficjentów tj. przedsiębiorstw, które rozliczyły projekty SPO WKP między czerwcem 2005 a lutym 2007 r.³

² Zaproszenie do udziału w danej rundzie badania jest wysyłane do przedsiębiorców, w przypadku których od rozliczenia ich projektu(ów) upłynął okres około 18 miesięcy.

³ Spośród 920 beneficjentów działania 2.1 SPO WKP, którzy w realizowanych rundach badania spełniali kryterium upływu okresu 18 miesięcy od rozliczenia projektu(ów), na ankietę odpowiedziały 744 przedsiębiorstwa (81%). W przypadku działania 2.3 SPO WKP, na 1307 beneficjentów kwalifikujących się do oceny rezultatów po 18 miesiącach, ankietę *on-line* wypełniło 1198 firm (92%). Biorąc pod uwagę całkowitą liczbę przedsiębiorstw-beneficjentów obu działań (w działaniu 2.1 wynosi ona 1895, a w działaniu 2.3 - 2464 unikalne firmy), wyniki z pięciu rund oceny rezultatów w przypadku działania 2.1 SPO WKP odnoszą się do 39,2%, a w przypadku działania 2.3 dotyczą 48,6% wszystkich beneficjentów.

2.1.1. PROFIL BENEFICJENTÓW I CHARAKTERYSTYKA PROJEKTÓW DZIAŁANIA 2.1 SPO WKP

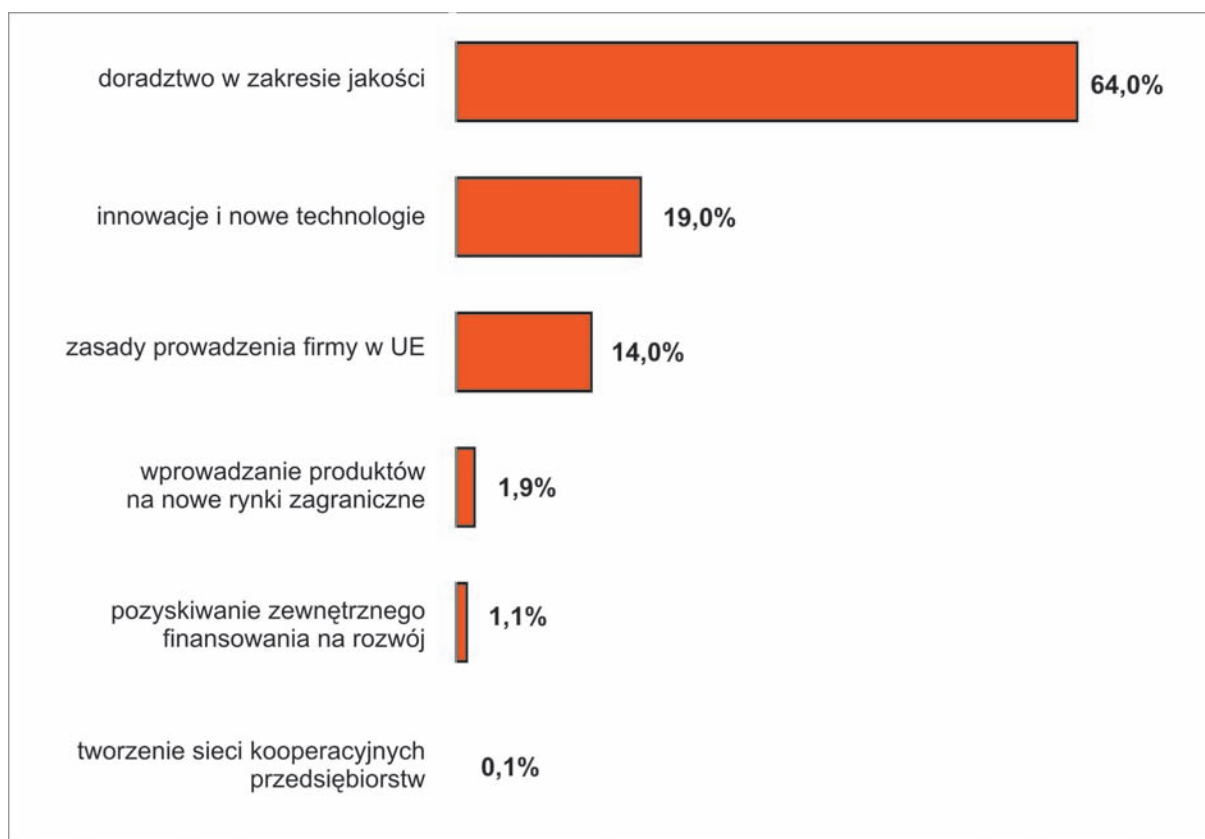
Wykres 1. Wielkość przedsiębiorstwa i region, w którym realizowano projekt

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Połowę badanych beneficjentów⁴ działania 2.1 SPO WKP stanowiły przedsiębiorstwa małe. Co czwarty uczestnik działania był mikro lub średnim przedsiębiorcą. Blisko jedna piąta beneficjentów realizowała projekt w województwie mazowieckim, co szósty uczestnik w województwie śląskim, co dziesiąty natomiast w województwie wielkopolskim, dolnośląskim i pomorskim. Najmniej projektów działania 2.1 SPO WKP zrealizowano w województwie opolskim, świętokrzyskim, lubuskim i warmińsko-mazurskim.

⁴ Wyniki przedstawione w niniejszym rozdziale odnoszą się do przedsiębiorstw-beneficjentów działania 2.1 SPO WKP, w przypadku których od momentu rozliczenia ich projektu(ów) upłynął okres 18 miesięcy.

Wykres 2. Typ projektu doradczego

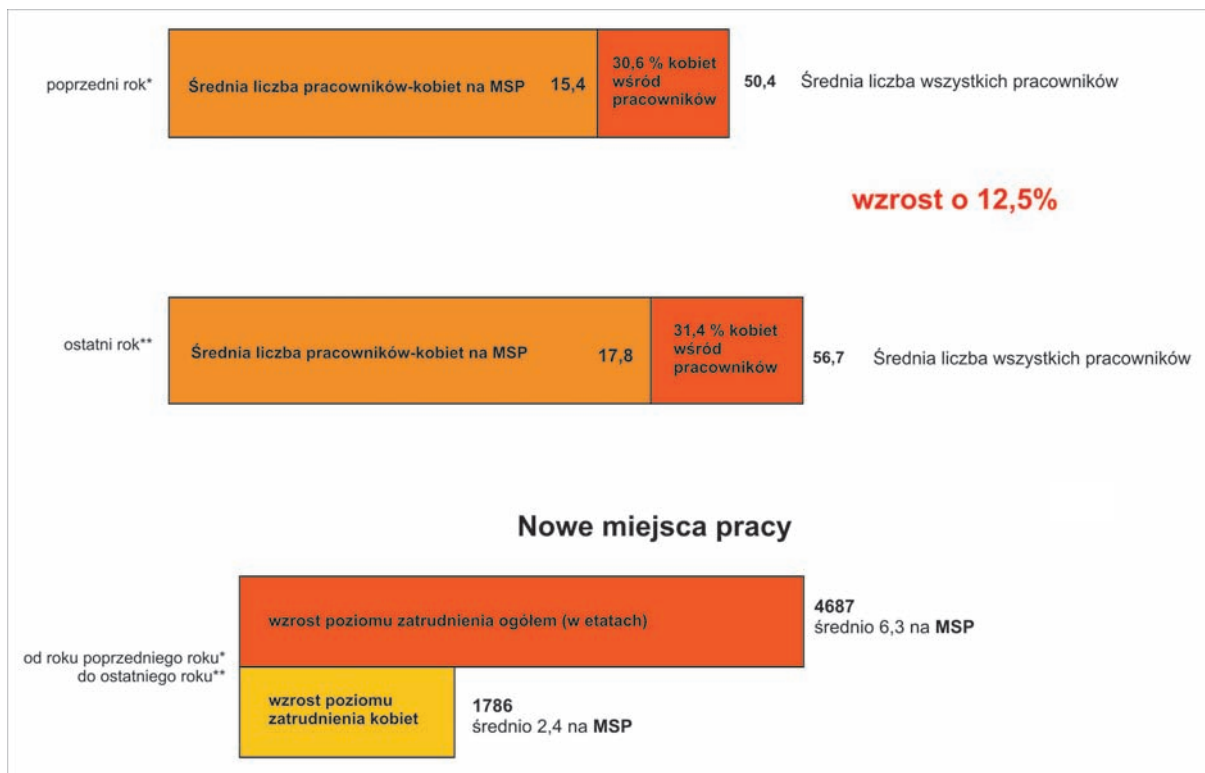
Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Najpopularniejszym typem projektu doradczego, który realizowało sześciu na dziesięciu beneficjentów działania 2.1 SPO WKP, było doradztwo w zakresie jakości. Co piąty beneficjent korzystał z doradztwa w zakresie innowacji i nowych technologii, a co siódmy z doradztwa w zakresie prowadzenia firmy w UE. Usługi doradcze dotyczące wprowadzania produktów na nowe rynki zagraniczne, pozyskiwania zewnętrznego finansowania na rozwój oraz tworzenia sieci kooperacyjnych przedsiębiorstw, cieszyły się wśród beneficjentów działania dużo mniejszym zainteresowaniem - łącznie 4,1% przedsiębiorców wybrało jedną z tych usług.

Średnia wysokość udzielonej dotacji w ramach działania 2.1 SPO WKP wyniosła 21380 zł, jednak co najmniej połowa beneficjentów otrzymała dotacje nieprzekraczające kwoty 11500 zł. Co trzeci przedsiębiorca otrzymał dotacje w wysokości między 7,5 a 15 tys. zł, a co czwarty otrzymał nie więcej niż 7,5 tys. zł wsparcia. Jeden na pięciu beneficjentów otrzymał dotację w wysokości między 15 a 30 tys. zł. Dotację powyżej 30 tys. zł otrzymało 19% przedsiębiorców.

2.1.2. OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁANIA 2.1 SPO WKP NA TLE WYBRANYCH WSKAŹNIKÓW REZULTATU I ODDZIAŁYWANIA

Wykres 3. Zmiana poziomu zatrudnienia

Podstawa:

Wszystkie firmy (N = 744)

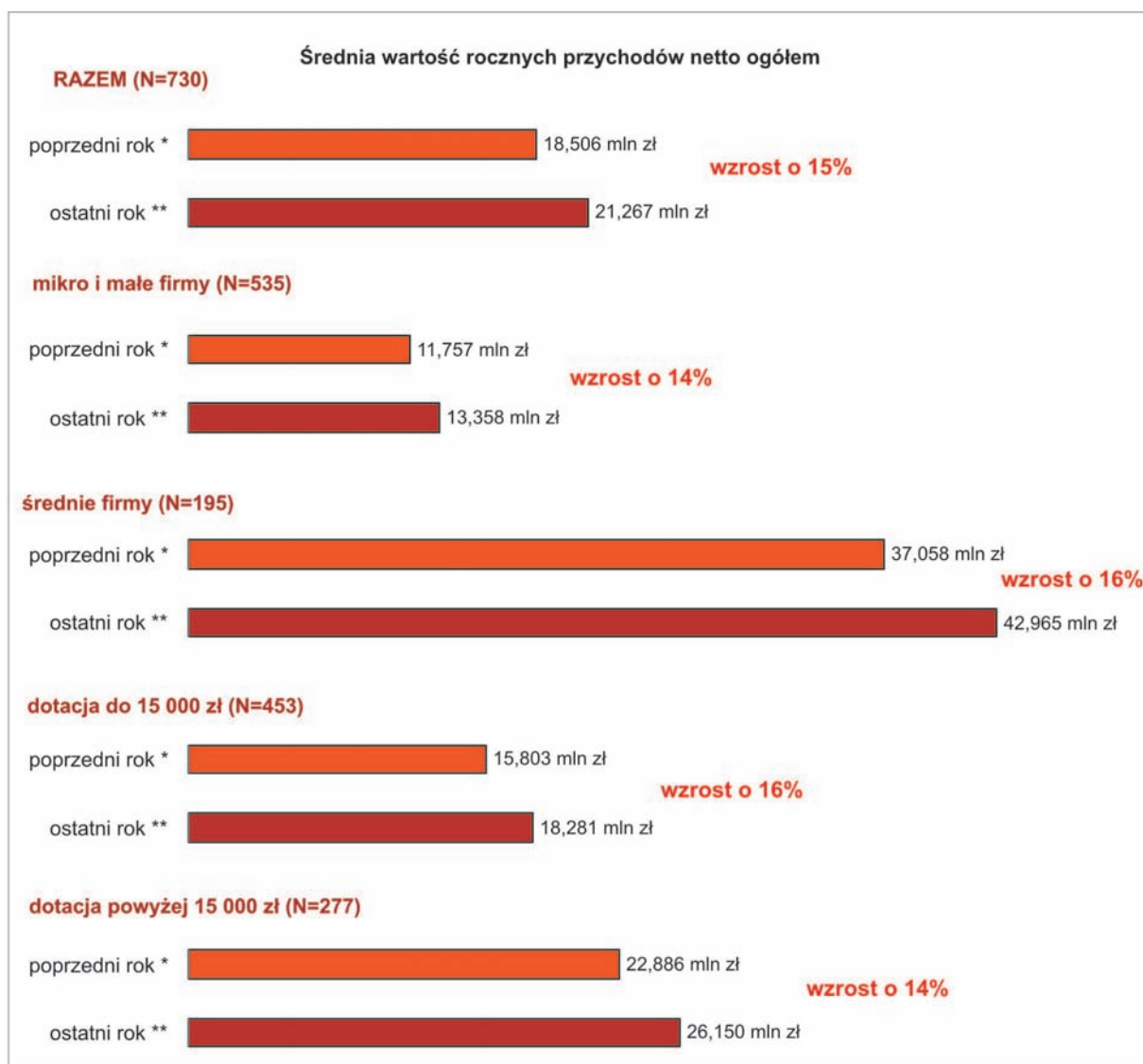
* poprzedni rok = 2005 r. (I i II runda badania) / 2006 r. (III-V runda badania)

** ostatni rok = 2006 r. (I i II runda badania) / 2007 r. (III-V runda badania)

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

W badanych przedsiębiorstwach objętych działaniem 2.1 SPO WKP zatrudnienie wzrosło ogółem o 4687 nowych miejsc pracy, z czego 1786 nowo utworzonych stanowisk objęły kobiety. Średnio na jednego pracodawcę przypadło sześciu nowo zatrudnionych pracowników, z czego przynajmniej dwa nowo utworzone miejsca pracy obsadziły kobiety. W porównaniu do przyjętego okresu bazowego wzrost zatrudnienia w badanych przedsiębiorstwach wyniósł 12,5%. W okresie bazowym przedsiębiorstwa zatrudniały średnio 50 pracowników, w okresie 18 miesięcy po rozliczeniu projektu(ów) średnia ta zwiększyła się o 6 nowych pracowników, zatrudnionych na pełen etat.

Wykres 4. Zmiana przychodów netto

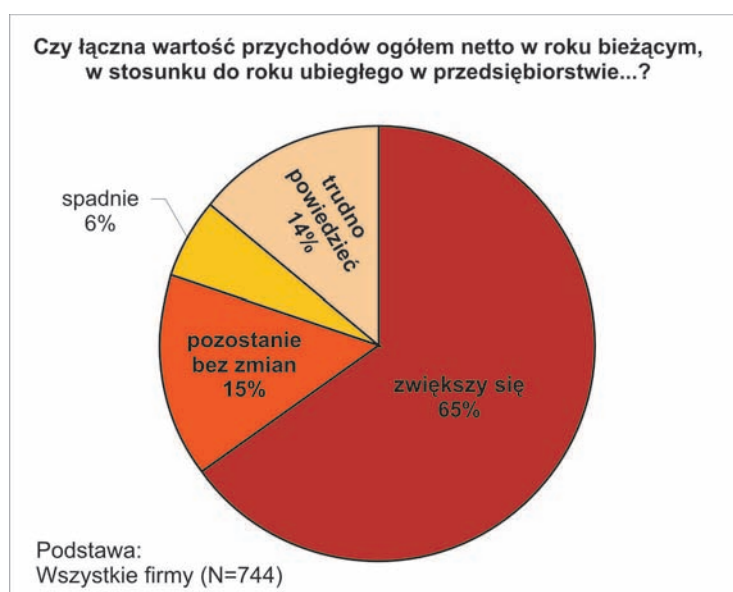
* poprzedni rok = 2005 r. (I i II runda badania) / 2006 r. (III-V runda badania)

** ostatni rok = 2006 r. (I i II runda badania) / 2007 r. (III-V runda badania)

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Zmieniły się także obroty przedsiębiorstw. Zaobserwowano piętnastoprocentowy wzrost przychodów netto w przedsiębiorstwach będących beneficjentami działania. Nie zaobserwowano różnic w tempie wzrostu w podziale na kategorie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz w grupie przedsiębiorców, którzy otrzymali kwotę dotacji powyżej i poniżej 15 tys. zł.

Wykres 5. Prognozowane zmiany przychodów netto

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

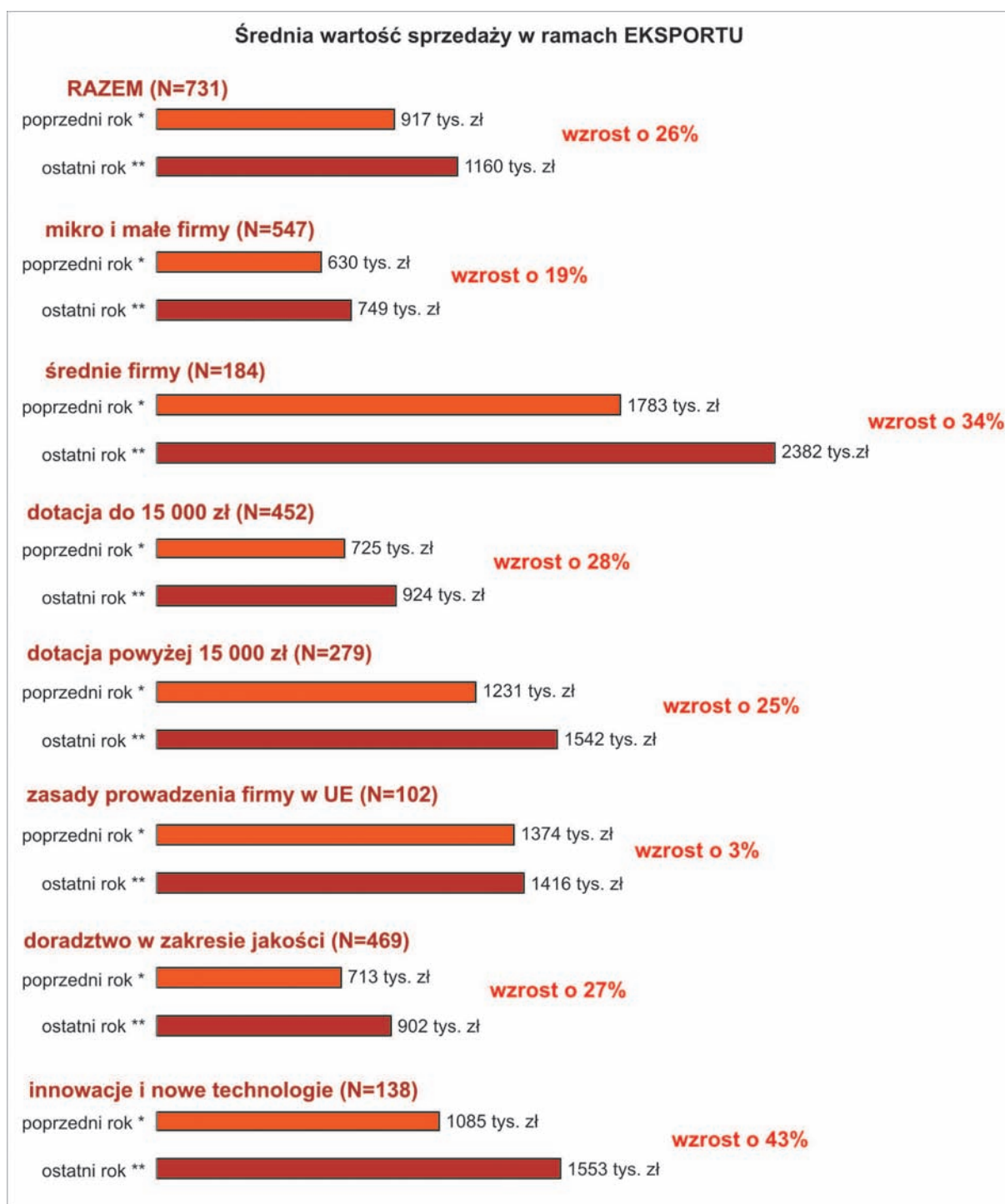
Ponad 60% przedsiębiorców uważa, że w bieżącym roku badania ich przychód wzrośnie. Co siódmy beneficjent deklaruje, że przychód utrzyma swoją dotychczasową wysokość, a tylko 3% sygnalizuje, że w ich firmie w bieżącym roku nastąpi spadek przychodów netto.

W przedsiębiorstwach będących beneficjentami działania 2.1 SPO WKP zaobserwowano także wzrost eksportu⁵. Średnia wartość sprzedaży na eksport w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 26%. Największy wzrost sprzedaży na rynki zagraniczne, bo aż o 43%, zanotowały przedsiębiorstwa, które korzystały z doradztwa z zakresu innowacji i nowych technologii. Wysokim wzrostem sprzedaży mogą poszczycić się także beneficjenci korzystający z doradztwa w zakresie jakości. Ich wzrost sprzedaży w ramach eksportu wyniósł 27%.

Wzrost sprzedaży na rynki zagraniczne odnotowały zarówno mikro i małe przedsiębiorstwa, ich wzrost wyniósł 24%, jak i średnie, które uzyskały 34% wzrostu eksportu.

⁵ Łączną wartość sprzedaży w ramach eksportu w niniejszym badaniu rozumiano jako wartość ogółem sprzedanych w danym roku towarów/wyrobów/usług przez przedsiębiorstwo, poza granice Polski. Wartość sprzedaży do krajów UE była traktowana jako sprzedaż eksportowa.

Wykres 6. Dynamika wymiany handlowej w ramach eksportu

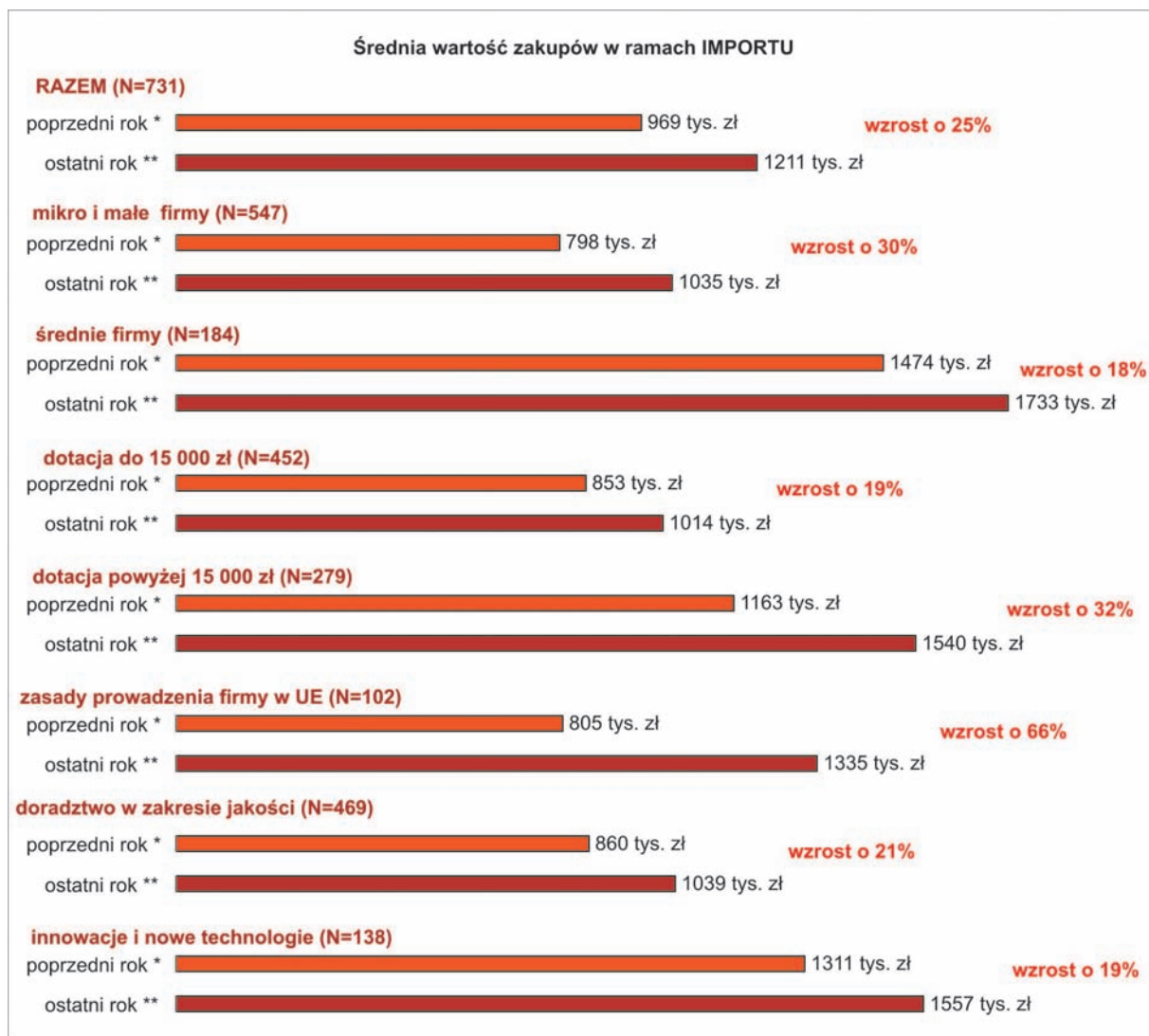
Wyłączono 2% wartości najwyższych

* poprzedni rok = 2005 r. (I i II runda badania) / 2006 r. (III-V runda badania)

** ostatni rok = 2006 r. (I i II runda badania) / 2007 r. (III-V runda badania)

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Wykres 7. Dynamika wymiany handlowej

Wyłączono 2% wartości najwyższych

* poprzedni rok = 2005 r. (I i II runda badania) / 2006 r. (III-V runda badania)

** ostatni rok = 2006 r. (I i II runda badania) / 2007 r. (III-V runda badania)

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Średnia wartość importu⁶ wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego o jedną czwartą. Największy wzrost zakupów w ramach importu wystąpił w grupie beneficjentów, którzy korzystali z doradztwa w zakresie zasad prowadzenia firm w UE - 66%. Przedsiębiorcy korzystający z doradztwa z zakresu innowacji i nowych technologii zwiększyli import średnio o 49%. Szybciej rozwijał się import w przedsiębiorstwach mikro i małych - wzrost importu wyniósł 30%, niż w przedsiębiorstwach średnich, gdzie wskaźnik ten osiągnął osiemnaście procentowy wzrost. Dynamika wzrostu wymiany handlowej w ramach importu jest większa w przedsiębiorstwach, które otrzymały dotację powyżej 15 tys. zł, niż w tych, które otrzymały niższą dotację.

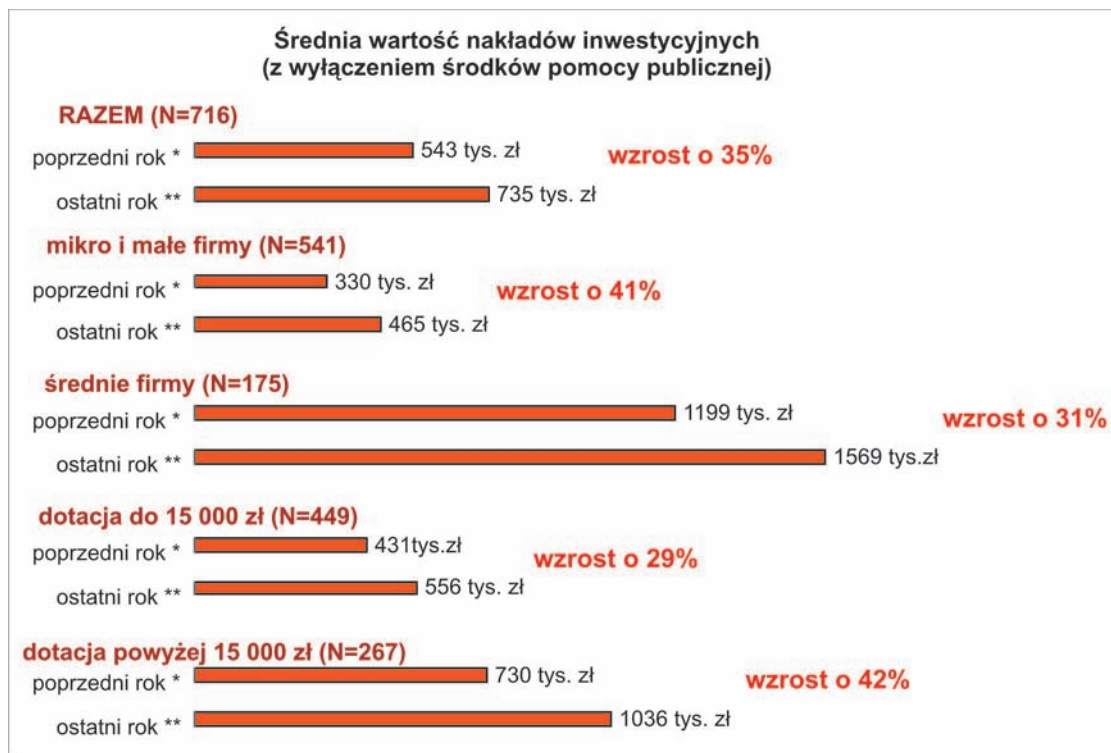
Co czwarty przedsiębiorca przewiduje, że jego całkowity przychód ze sprzedaży w ramach eksportu w bieżącym roku badania poprawi się w stosunku do roku poprzedniego. Czterech na dziesięciu uważa,

⁶ Łączną wartość zakupu w ramach importu w niniejszym badaniu rozumiano jako wartość ogółem zakupionych w danym roku towarów/wyrobów/usług przez przedsiębiorstwo, spoza granic Polski. Wartość zakupów z krajów UE była traktowana jako zakupy w ramach importu.

że sprzedaż w ramach eksportu utrzyma się na takim samym poziomie, a tylko co szesnasty beneficjent spodziewa się spadku sprzedaży w ramach eksportu w roku bieżącym.

Podobne opinie utrzymują się wśród beneficjentów w ich planach zakupu towarów, wyrobów i usług spoza kraju. Co piąte przedsiębiorstwo przewiduje, że będzie importować więcej niż w poprzednim roku. 43% uważa, że łączna wartość zakupu w ramach importu się nie zmieni, a tylko 6% planuje zmniejszenie wielkości zakupów z zagranicy.

Wykres 8. Zmiana nakładów inwestycyjnych

Wyłączono 2% wartości najwyższych

* poprzedni rok = 2005 r. (I i II runda badania) / 2006 r. (III-V runda badania)

** ostatni rok = 2006 r. (I i II runda badania) / 2007 r. (III-V runda badania)

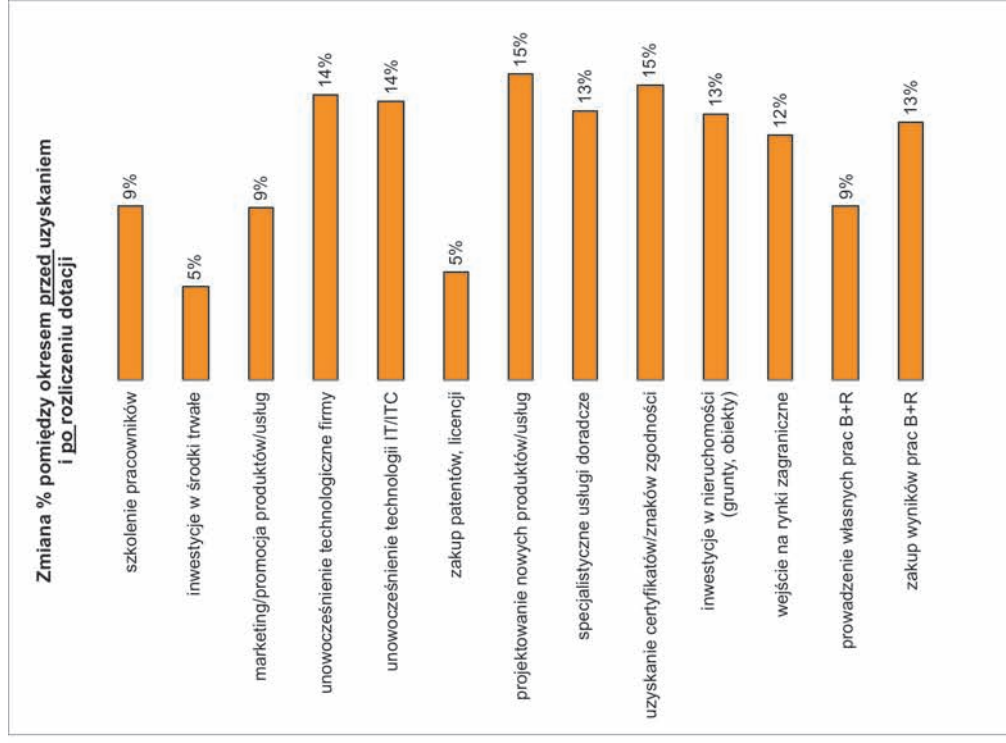
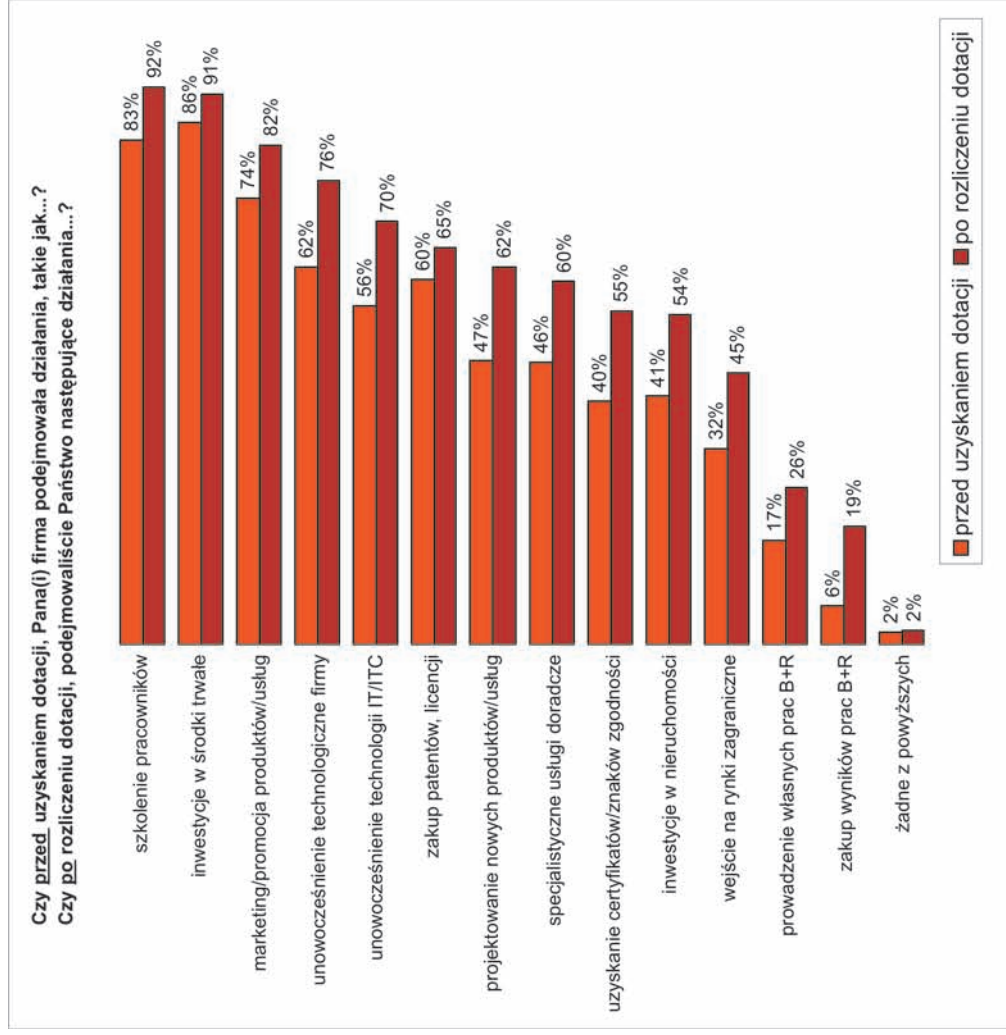
Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

W badanych przedsiębiorstwach średnia wartość nakładów na inwestycje (z wyłączeniem środków z pomocy publicznej), w stosunku do roku poprzedniego, wzrosła o 35%. Dynamika wzrostu nakładów na inwestycje w mikro i małych przedsiębiorstwach wyniosła 41%, a w przedsiębiorstwach średnich 31%. Warto podkreślić następującą zależność - im więcej środków z dotacji otrzymał przedsiębiorca, tym więcej nakładów przeznaczył na nowe inwestycje.

Firmy, które korzystały z usług doradczych w zakresie zasad prowadzenia firmy w UE podwoiły swoje nakłady na inwestycje w porównaniu do roku poprzedniego. Dynamika wzrostu nakładów na inwestycje w grupie przedsiębiorstw, które skorzystały z usług doradczych z zakresu jakości oraz innowacji i nowych technologii wyniosła kolejno 30% i 38%.

Przedsiębiorcy deklarują chęć podtrzymania tego trendu wzrostowego. Aż 40% beneficjentów uważa, że łączna wartość nakładów inwestycyjnych w stosunku do roku poprzedniego wzrośnie. Co piąty badany przedsiębiorca uważa, że wartość nakładów inwestycyjnych pozostanie bez zmian. Jedna siódma przedsiębiorców planuje zmniejszyć wysokość nakładów inwestycyjnych w stosunku do roku poprzedniego.

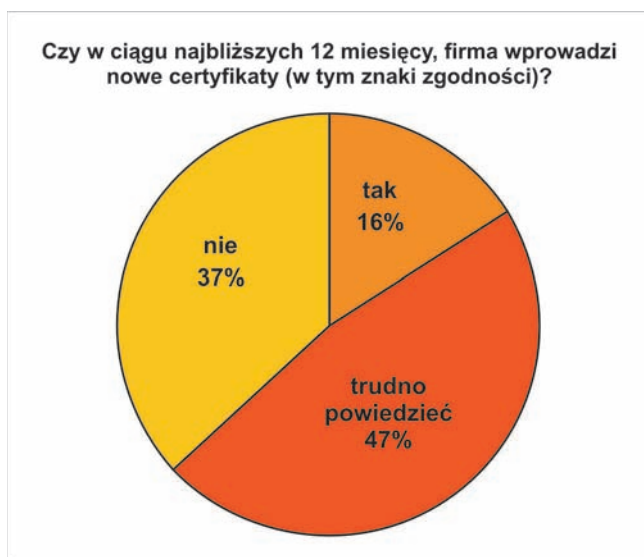
Wykres 9. Działania inwestycyjne firm

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Przedsiębiorcy biorący udział w badaniu najchętniej inwestują w szkolenia pracowników (83% badanych beneficjentów deklaroowało, że korzystało z nich przed uzyskaniem dotacji, a 92% po ich rozliczeniu), w środki trwałe (86% przed uzyskaniem dotacji i 91% po ich rozliczeniu), marketing/promocję produktów i usług (74% przed uzyskaniem dotacji i 82% po ich rozliczeniu) oraz unowocześnianie technologiczne firmy (62% przed uzyskaniem dotacji i 76% po ich rozliczeniu). Największy wzrost zainteresowania wśród beneficjentów działania 2.1 SPO WKP, od okresu przed rozpoczęciem realizacji projektu do okresu po rozliczeniu dotacji, zanotowano w takich rodzajach przedsięwzięć jak: projektowanie nowych produktów lub usług, uzyskanie certyfikatów/znaków zgodności (wzrost o 15%), unowocześnienie technologiczne firmy, unowocześnienie technologii IT/ITC (wzrost o 14%), specjalistyczne usługi doradcze, inwestycje w nieruchomości, zakup wyników prac B+R (wzrost o 13%). Najmniejszy wzrost zaobserwować można w takich przedsięwzięciach inwestycyjnych, jak zakup patentów i licencji oraz inwestycje w środki trwałe - w tych kategoriach wzrost w porównaniu do okresu sprzed realizacji projektu wyniósł tylko 5%.

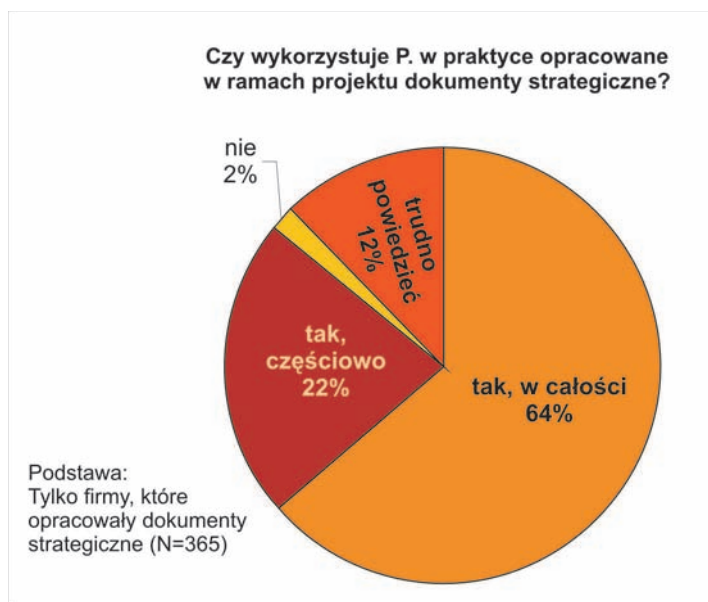
Wykres 10. *Plany firm dotyczące wprowadzenia nowych certyfikatów*

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Co trzeci beneficjent działania 2.1 SPO WKP nie przewiduje wprowadzenia nowego certyfikatu lub znaku zgodności w najbliższym czasie. Plany wprowadzenia nowych certyfikatów lub znaków zgodności w najbliższym roku deklaruje co szósty przedsiębiorca.

Wykres 11. Stworzone dokumenty strategiczne jako wynik realizacji projektu

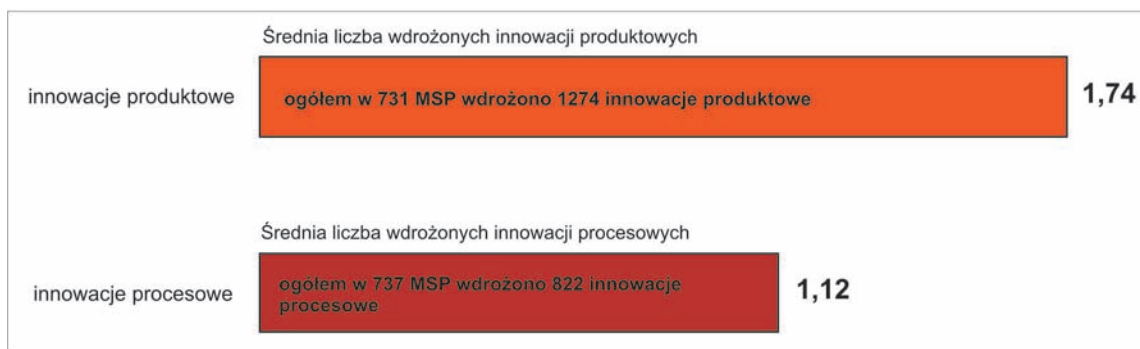
Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Ponad 80% przedsiębiorców deklaroowało, że wykorzystuje dokumenty strategiczne opracowane w ramach projektu, w tym 64% wykorzystuje przygotowane dokumenty w całości. W czasie realizacji projektu, przeciętny przedsiębiorca przygotował niecałe cztery takie opracowania. Najwięcej takich dokumentów na jednego przedsiębiorcę sporządzono w grupie beneficjentów biorących udział w pierwszej turze badania tj. wśród przedsiębiorstw, które rozliczyły projekty w okresie od marca 2005 do stycznia 2006 r. Średnia w tej grupie wyniosła 6,5 dokumentu na przedsiębiorcę.

Przedsiębiorcy, którzy uzyskali dofinansowanie z działania 2.1 SPO WKP deklarowali, że w okresie półtora roku od otrzymania wsparcia, wprowadzili łącznie 1274 innowacje produktowe (co stanowi średnio niecałe dwie innowacje na beneficjenta) i 822 innowacje procesowe (na jednego beneficjenta przypada jedna taka innowacja).

Aż 42% przedsiębiorców planowało wprowadzenie innowacji produktowych w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy od momentu realizacji badania, a 37% zapowiadało wdrożenie innowacji procesowych w tym samym okresie. Co piąty beneficjent nie planuje wprowadzenia jakiegokolwiek innowacji.

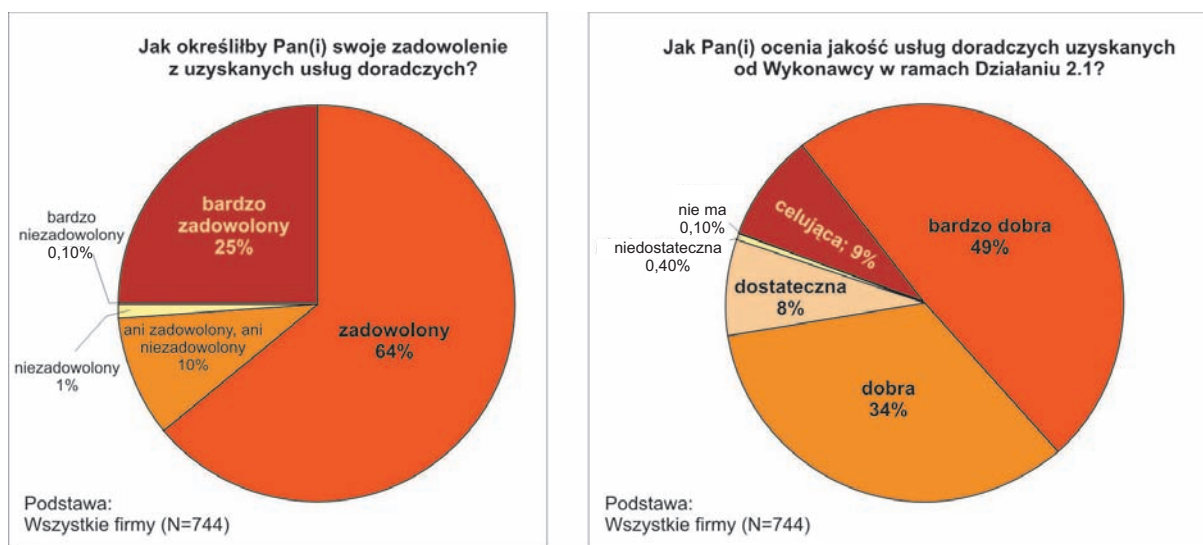
Wykres 12. Innowacje wdrożone we wspartych przedsiębiorstwach w ciągu 18 miesięcy po rozliczeniu projektów⁷

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

2.1.3. OCENY I OPINIE BENEFICJENTÓW NA TEMAT EFEKTÓW UDZIAŁU W DZIAŁANIU 2.1 SPO WKP

Wykres 13. Ocena jakości usług doradczych

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

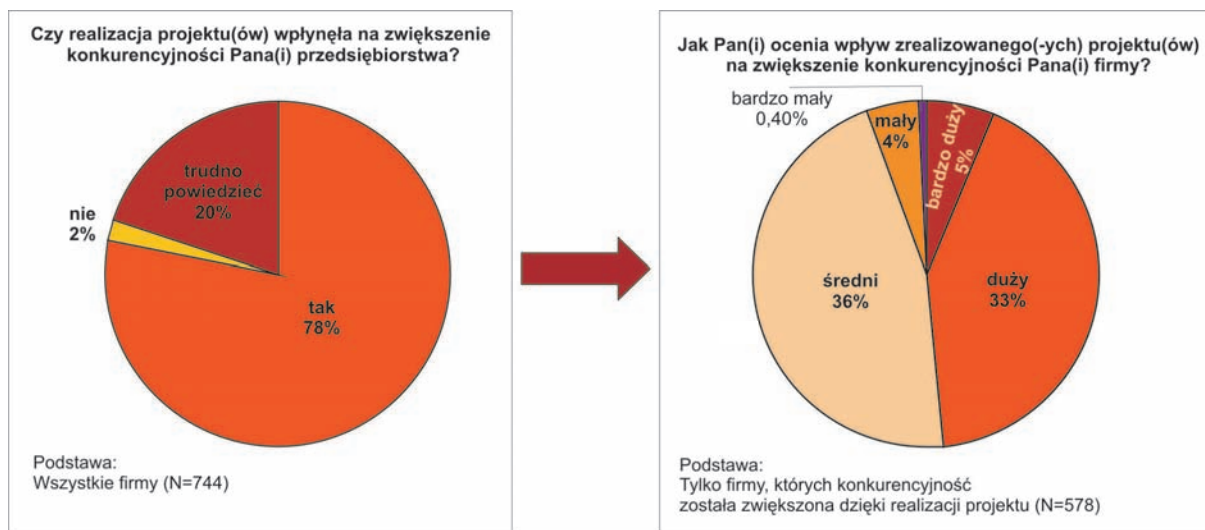
Przedsiębiorcy pozytywnie ocenili również jakość uzyskanych usług. Aż połowa beneficjentów wystawiła im ocenę bardzo dobrą, dobrą wystawił co trzeci przedsiębiorca, a ocenę celującą i dostateczną co dziesiąty.

⁷ Przez wprowadzenie *innowacji produktowej* (w skali przedsiębiorstwa) w niniejszym badaniu rozumiano wdrożenie przez przedsiębiorstwo nowego lub ulepszanego – w stosunku do dotychczasowej oferty – produktu lub usługi z zastosowaniem dotychczasowego procesu technologicznego, zarządzania oraz innych procesów mających wpływ na asortyment oferty;

Wprowadzenie *innowacji procesowej* (w skali przedsiębiorstwa) w badaniu rozumiano jako wdrożenie przez przedsiębiorcę nowego – w stosunku do istniejącego w przedsiębiorstwie – procesu technologicznego, zarządzania lub innego, mającego na celu oferowanie dotychczasowej lub nowej oferty.

Dziewięciu na dziesięciu beneficjentów działania 2.1 SPO WKP było zadowolonych z uzyskanych usług doradczych, w tym co czwarty badany przedsiębiorca był bardzo zadowolony z uzyskanego doradztwa. Tylko co setny beneficjent nie był usatysfakcjonowany z usług zakupionych w ramach projektu.

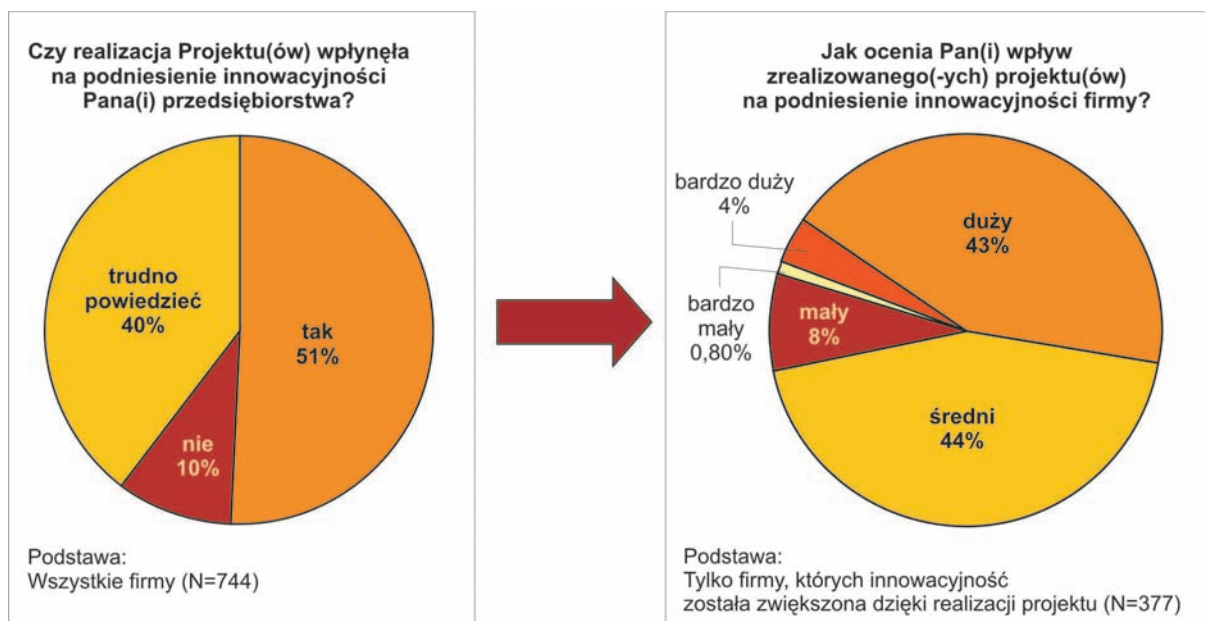
Wykres 14. Wpływ projektów na konkurencyjność przedsiębiorstw

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Czterech na pięciu beneficjentów działania 2.1 SPO WKP uważała, że realizacja projektu wpłynęła pozytywnie na zwiększenie konkurencyjności ich przedsiębiorstw. Blisko połowa tej grupy wskazywała, że wpływ ten był co najmniej duży - mniej niż połowa, że był średni. Mały i bardzo mały wpływ projektu na zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstwa deklarował co dwudziesty przedsiębiorca.

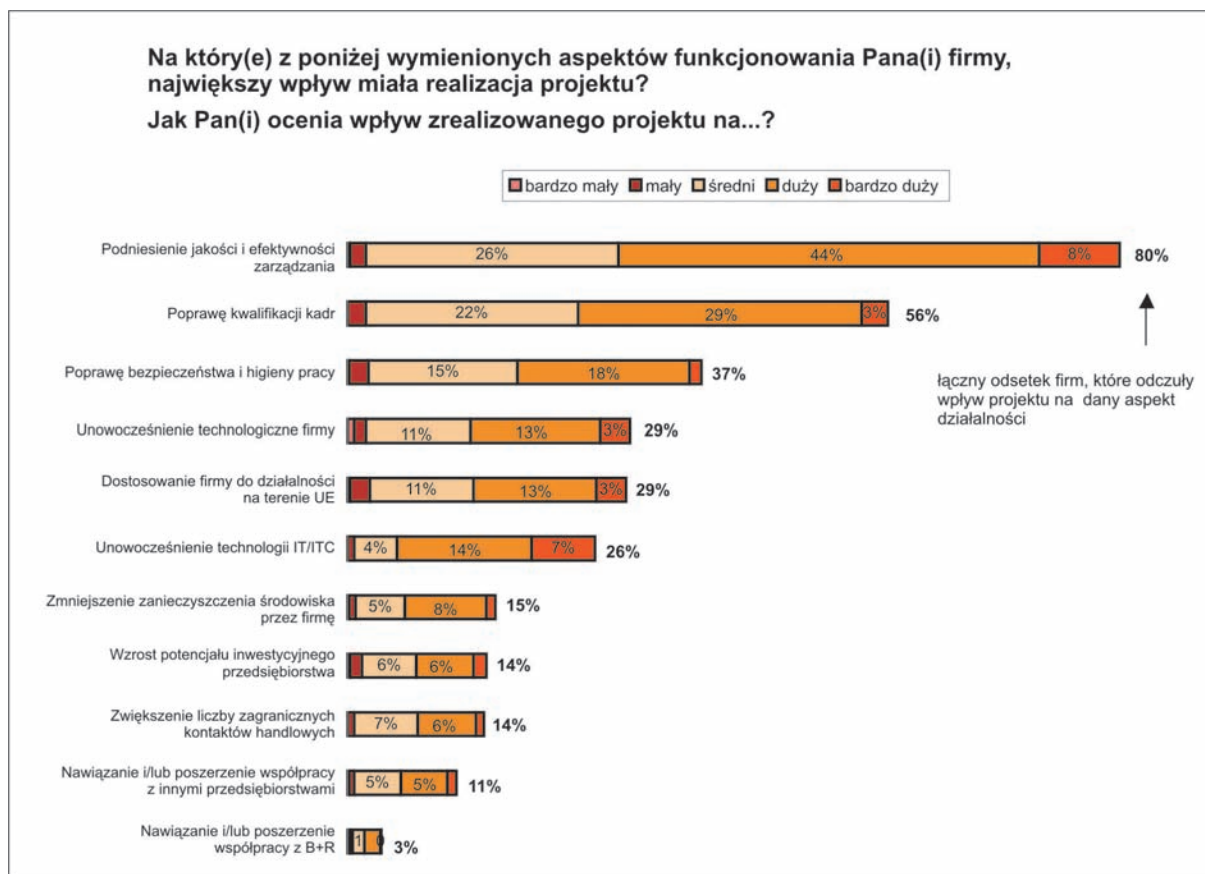
Wykres 15. Wpływ projektów na innowacyjność przedsiębiorstw

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Ponad połowa przedsiębiorców biorących udział w działaniu 2.1 SPO WKP deklarowała, że realizacja projektów wpłynęła pozytywnie na podniesienie innowacyjności ich firm. Podobnie, jak w przypadku wpływu na konkurencyjność, blisko połowa tej grupy deklarowała, że wpływ ten był co najmniej wysoki - mniej niż połowa (44%), że był średni. Mały i bardzo mały wpływ na podniesienie innowacyjności przedsiębiorstwa wskutek realizacji projektu, wskazywał co dziesiąty beneficjent działania 2.1 SPO WKP.

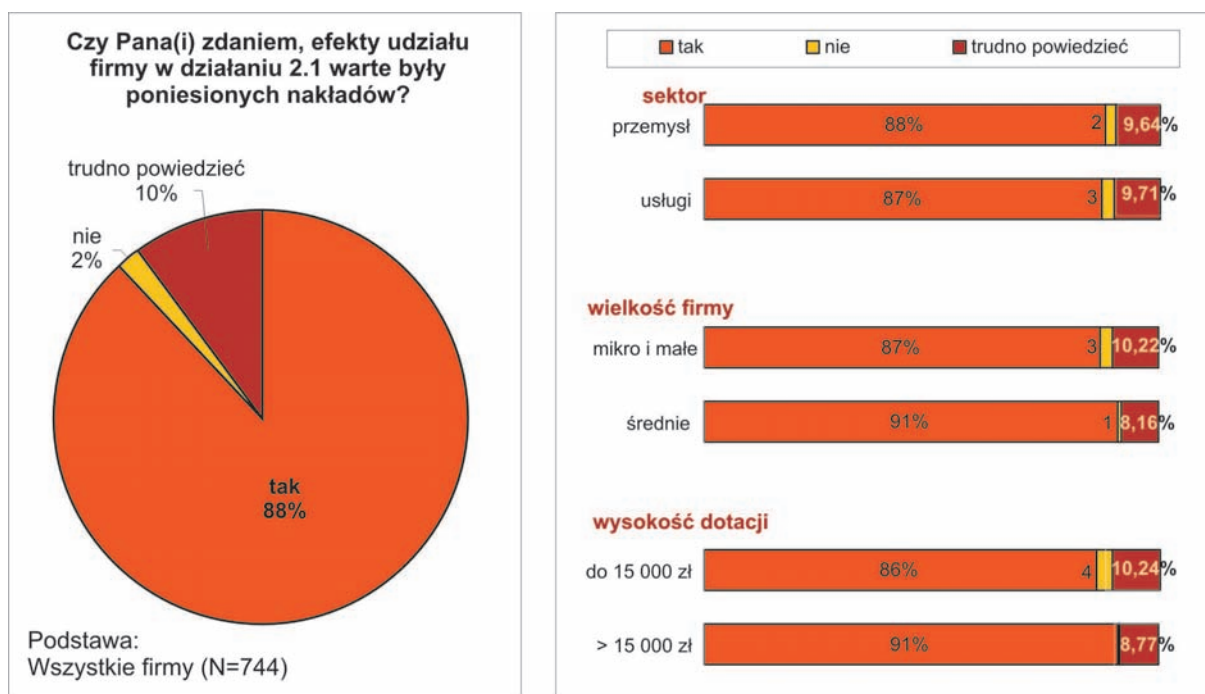
Wykres 16. Wpływ projektu na wybrane aspekty funkcjonowania firmy

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Beneficjenci, oceniając wpływ realizowanych projektów na poszczególne aspekty funkcjonowania firmy, w pierwszej kolejności wskazywali podniesienie jakości i efektywności zarządzania. Ten aspekt działania firmy, jako najbardziej wrażliwy na oddziaływanie programu, wskazało ośmiu na dziesięciu beneficjentów. Ponad połowa oceniła, że realizacja projektu miała przynajmniej duży wpływ na ten aspekt funkcjonowania firmy. Pozostałe najczęściej wskazywane kategorie to poprawa kwalifikacji kadr (56% wskazań) oraz poprawa bezpieczeństwa i higieny pracy (37%).

Wykres 17. Czy efekty udziału firmy w działaniu 2.1 warte były poniesionych nakładów?

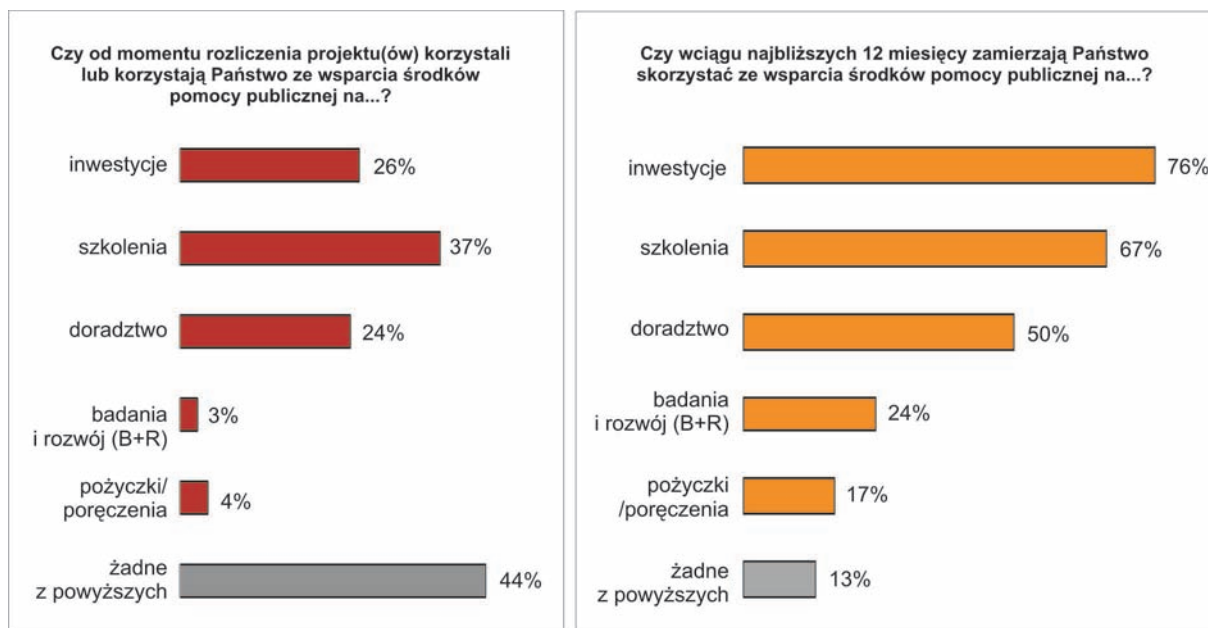

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Dziewięciu na dziesięciu beneficjentów deklarowało, że ich udział w działaniu 2.1 SPO WKP był wart poniesionych nakładów. Tylko 2% uważało, że poniesione przez nich nakłady nie zostały zrekompensowane przez efekty działania. Pozytywne deklaracje w poszczególnych kategoriach - w podziale przedsiębiorstw na przemysłowe i usługowe, mikro, małe i średnie, o dotacji powyżej i poniżej kwoty 15 tys. zł - wahały się od 86% do 91%. Negatywne opinie w tych samych kategoriach wahały się pomiędzy 0,4% a 4%, przy czym najwięcej wskazań negatywnych odnotowano w przypadku przedsiębiorstw, które uzyskały najniższe kwoty dotacji i realizowały najmniejsze projekty doradcze.

2.1.4. ZAINTERESOWANIE BENEFICJENTÓW DZIAŁANIA 2.1 SPO WKP DALSZYM KORZYSTANIEM ZE WSPARCIA DLA PRZEDSIĘBIORSTW

Wykres 18. Korzystanie ze środków pomocy publicznej

Podstawa:
Wszystkie firmy (N=744)

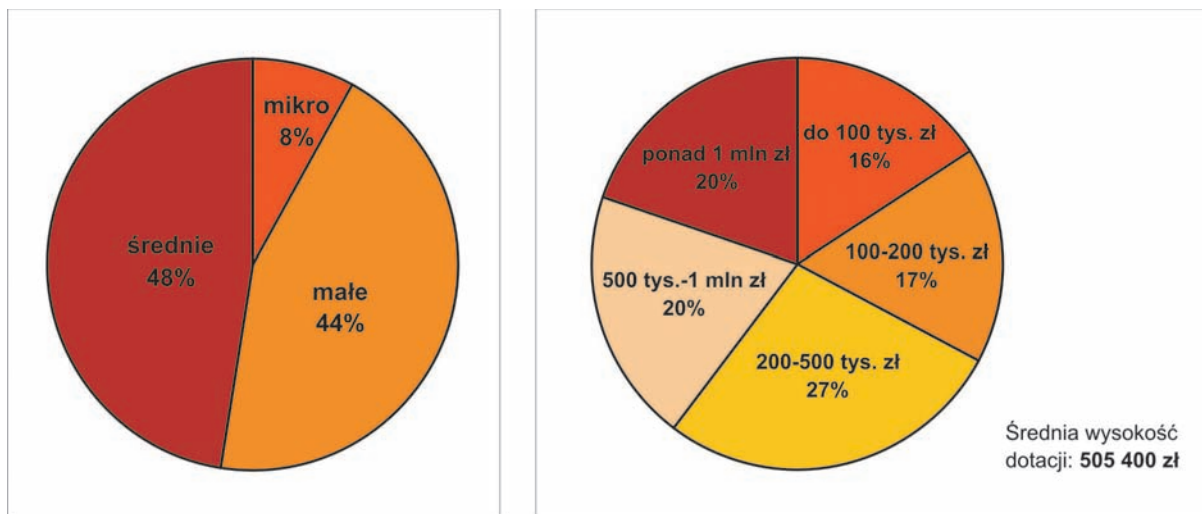
Źródło: Ocena rezultatów działania 2.1 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Od rozliczenia projektów działania 2.1 SPO WKP beneficjenci najczęściej korzystali ze wsparcia środków pomocy publicznej na szkolenia 37%, inwestycje 26%, doradztwo 24%, pożyczki i poręczenia 4% oraz badania i rozwój (B+R) 3%. Prawie połowa beneficjentów wykorzystała środki pomocy publicznej w innych celach lub nie korzystała ze wsparcia w ogóle.

Niemal co ósmy beneficjent zamierza w najbliższym czasie skorzystać ze środków publicznych w celach inwestycyjnych, co siódmy ubiegać się będzie o dofinansowanie na szkolenia, a co drugi beneficjent na doradztwo. Na badania i rozwój planuje pozyskać środki z pomocy publicznej co czwarty beneficjent działania 2.1, a na pożyczki i poręczenia co piąty.

Najpopularniejszym źródłem czerpania wiedzy o programach wspierających sektor MSP jest witryna internetowa PARP, z której korzysta 63% beneficjentów działania 2.1 SPO WKP. Jedna czwarta odbiorców działania czerpie informację również z prasy lub innych stron internetowych. Najrzadziej beneficjenci korzystają z takich źródeł informacji, jak znajomi i rodzina.

2.2.1. PROFIL BENEFICJENTÓW I CHARAKTERYSTYKA PROJEKTÓW DZIAŁANIA 2.3 SPO WKP

Wykres 19. Wielkość przedsiębiorstwa i wysokość udzielonej dotacji

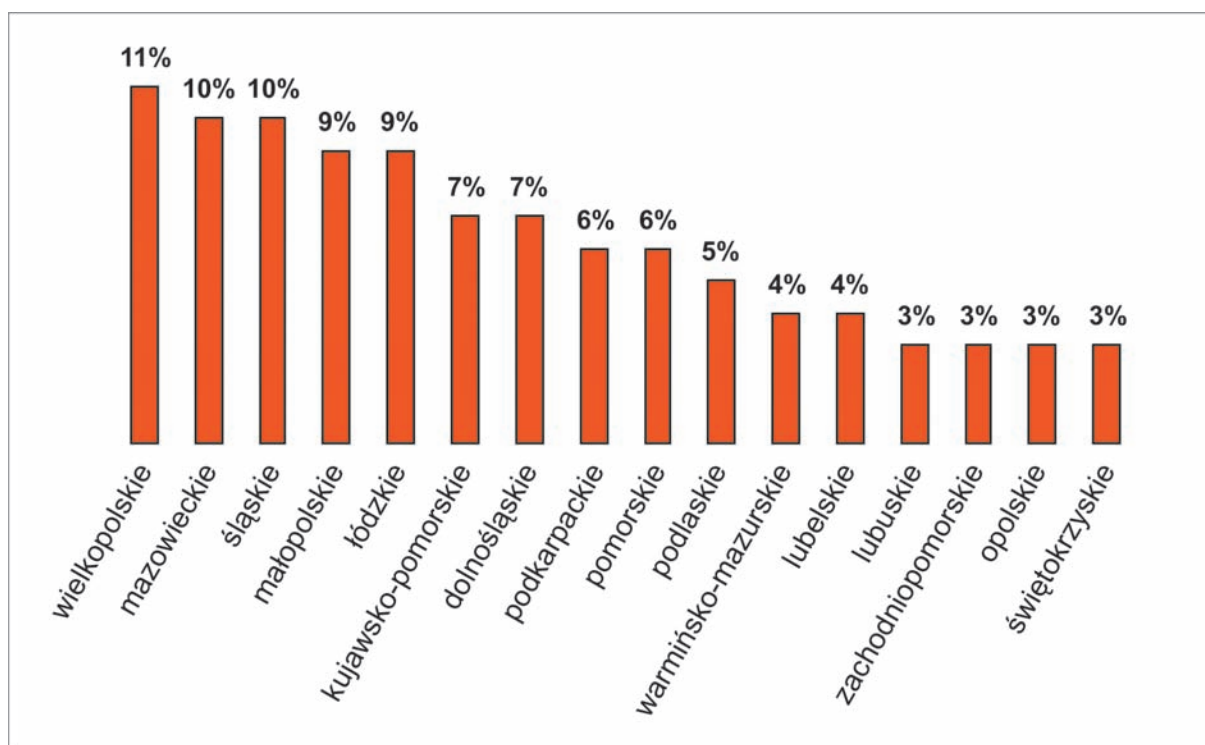
Źródło: Ocena rezultatów działania 2.3 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Prawie połowę beneficjentów⁸ (48%) działania 2.3 SPO WKP stanowiły przedsiębiorstwa średnie, 44% beneficjentów to firmy małe. Tylko co dziesiąty beneficjent działania należał do kategorii mikroprzedsiębiorstw.

Średnia wysokość udzielonej dotacji wynosiła 505 400 zł. Jednak co najmniej połowa beneficjentów otrzymała dotacje nieprzekraczające kwoty 352 tys. zł. Największą grupę beneficjentów działania stanowili przedsiębiorcy, którzy otrzymali dotacje w wysokości między 200-500 tys. zł (27%). 40% beneficjentów otrzymało dotacje w wysokości ponad 500 tys. zł. Dotację między 100-200 tys. zł otrzymało 17% przedsiębiorców, 16% otrzymało nie więcej niż 100 tys. zł wsparcia na inwestycje.

⁸ Wyniki przedstawione w niniejszym rozdziale odnoszą się do przedsiębiorstw-beneficjentów działania 2.3 SPO WKP, w przypadku których od momentu rozliczenia ich projektu(ów) upłynął okres 18 miesięcy.

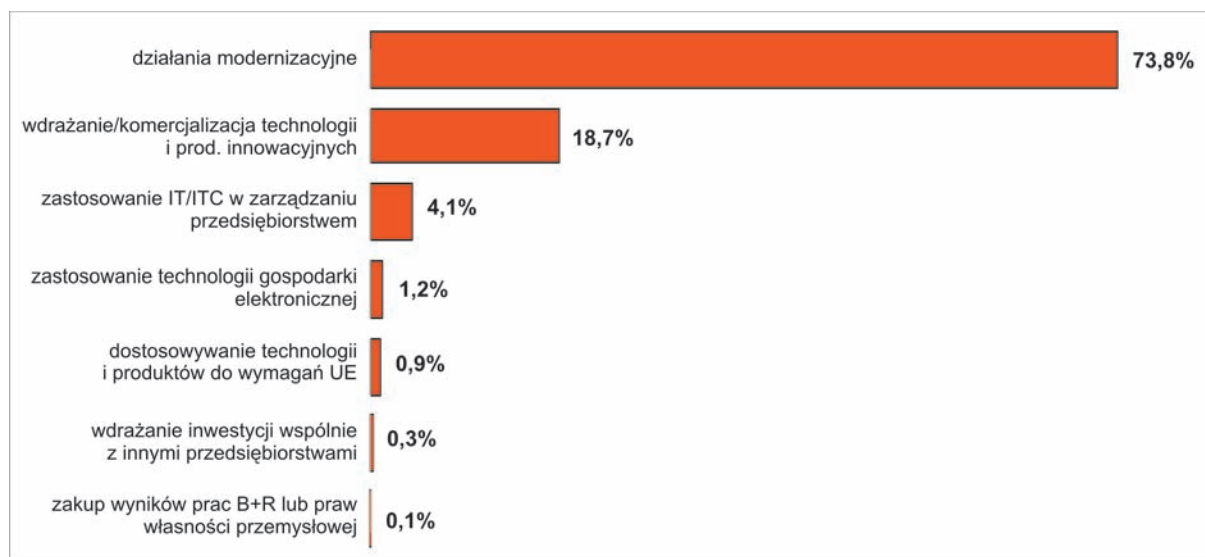
Wykres 20. Region, w którym zrealizowano projekt

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.3 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Najwięcej projektów działania 2.3 SPO WKP zostało zrealizowanych w województwach: wielkopolskim (11%), mazowieckim (10%), śląskim (10%), małopolskim (9%) oraz łódzkim (9%). Najmniej projektów inwestycyjnych zrealizowano w świętokrzyskim (niecałe 3%), opolskim, zachodniopomorskim, lubuskim (po 3% wszystkich zrealizowanych projektów).

Wykres 21. Typ projektu inwestycyjnego

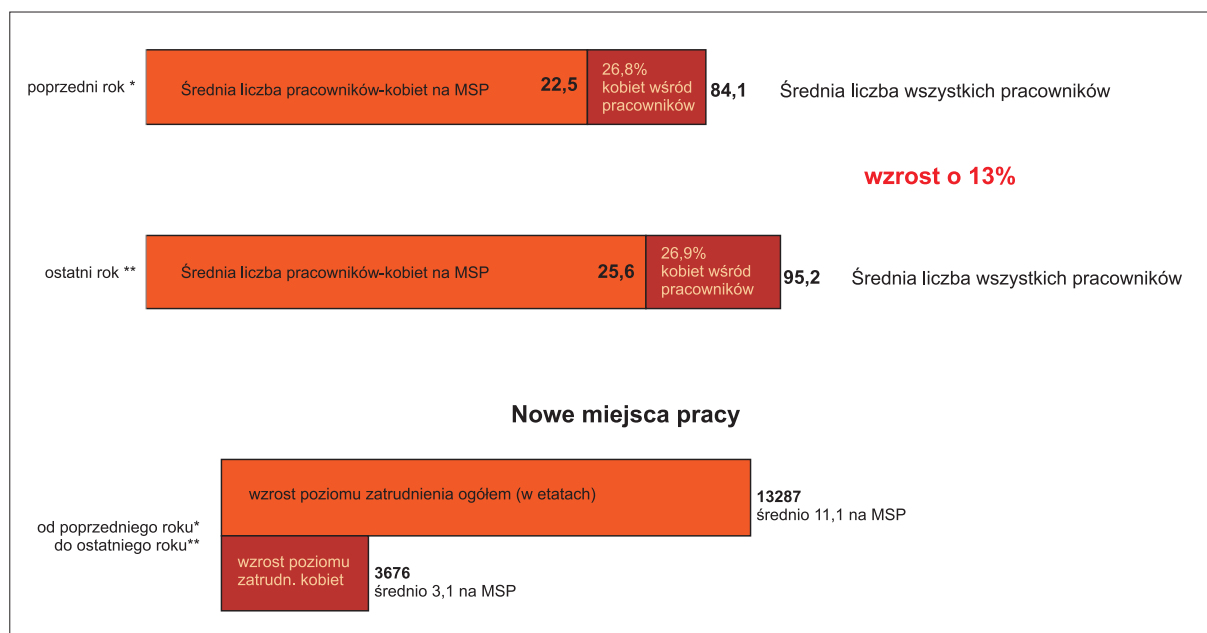

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.3 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Trzy czwarte przedsiębiorców wykorzystało przyznane środki na działania modernizacyjne prowadzące do znaczącej zmiany produktu lub procesu produkcji. Co piąty beneficjent realizował projekt polegający na wdrażaniu lub komercjalizacji technologii i produktów innowacyjnych. Najrzadziej - bo tylko kilku (0,1%) beneficjentów działania 2.3 SPO WKP - w ramach działania dokonywało zakupu wyników prac B+R lub praw własności przemysłowej.

2.2.2. OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁANIA 2.3 SPO WKP NA TLE WYBRANYCH WSKAŹNIKÓW REZULTATU I ODDZIAŁYWANIA

Wykres 22. Zmiana poziomu zatrudnienia

Podstawa:

Wszystkie firmy (N=1198)

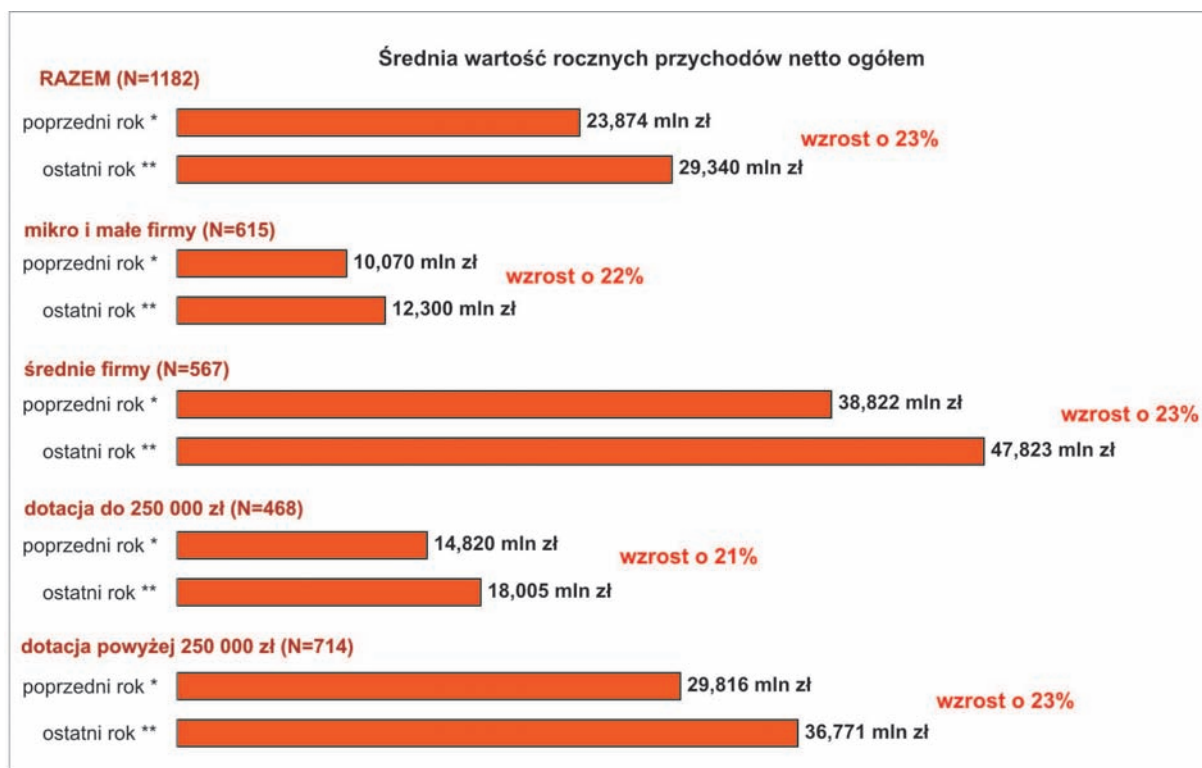
* poprzedni rok = 2005 r. (I i II runda badania) / 2006 r. (III-V runda badania)

** ostatni rok = 2006 r. (I i II runda badania) / 2007 r. (III-V runda badania)

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.3 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

W badanych przedsiębiorstwach objętych działaniem 2.3 SPO WKP zatrudnienie wzrosło ogółem o 13 287 nowych miejsc pracy. Średnio na jednego pracodawcę przypadło jedenastu nowo zatrudnionych pracowników, z czego przynajmniej trzy nowo powstałe stanowiska pracy objęły kobiety.

Wykres 23. Zmiany przychodów netto

Wyłączono 2% wartości najwyższych

* poprzedni rok = 2005 r. (I i II runda badania) / 2006 r. (III-V runda badania)

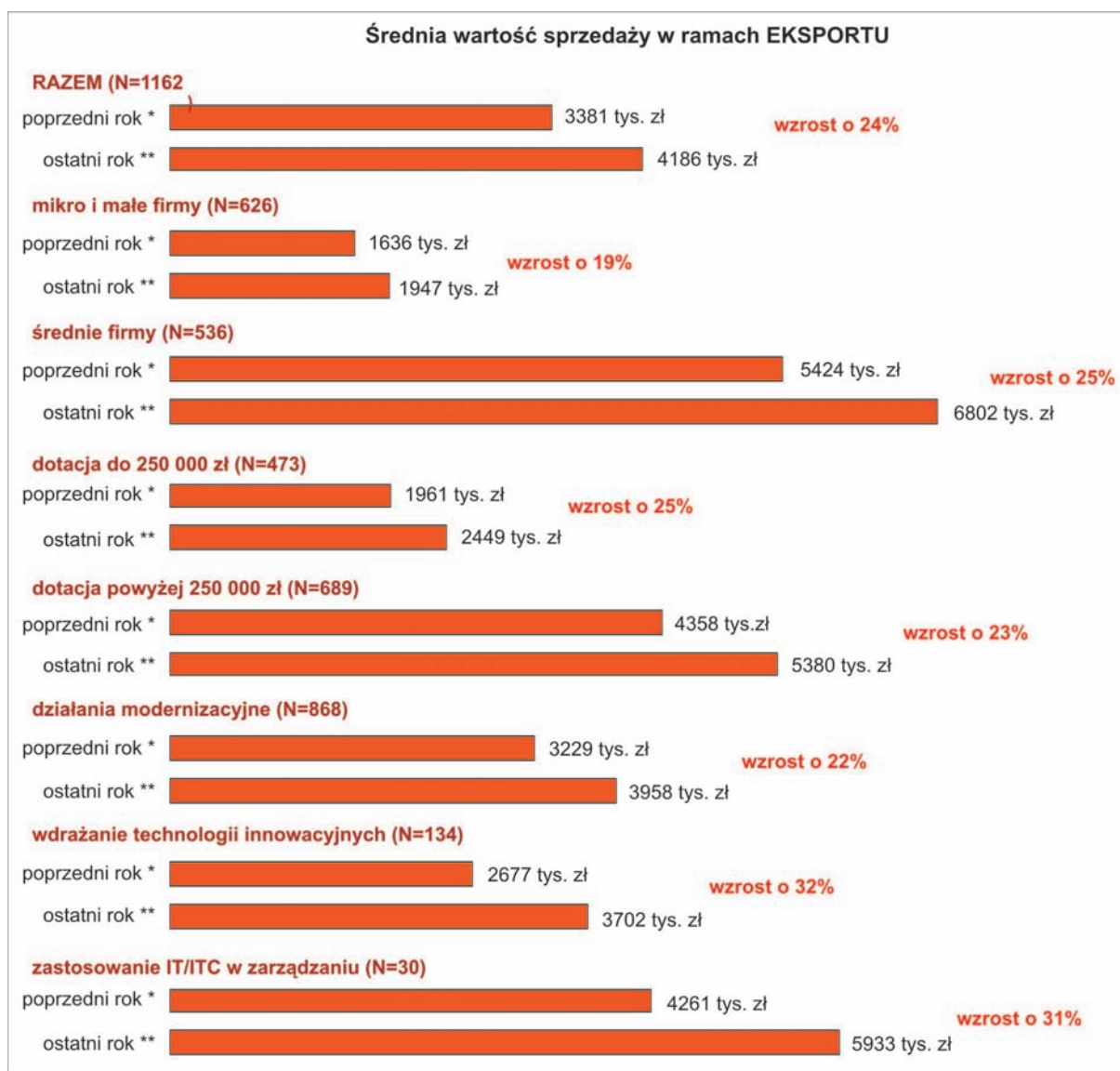
** ostatni rok = 2006 r. (I i II runda badania) / 2007 r. (III-V runda badania)

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.3 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Zmieniły się obroty beneficjentów działania 2.3 SPO WKP. Zaobserwowano 23% wzrost przychodów netto w stosunku do okresu poprzedniego. Tempa wzrostu są podobne w podziale na kategorie mikro, małych (wzrost o 22%) i średnich (wzrost o 23%) przedsiębiorców oraz takich, których dotacja nie przekroczyła kwoty 250 tys. zł (wzrost o 21%) oraz przekroczyła kwotę 250 tys. zł (wzrost o 23%).

Ponad 70% przedsiębiorców uważało, że w bieżącym roku ich przychody wzrosną. Co siódmy beneficjent deklarował, że przychód utrzyma swoją dotychczasową wysokość, a tylko 3% prognozowało, że ich przychody spadną.

Wykres 24. Dynamika wymiany handlowej w ramach eksportu

Wyłączono 2% wartości najwyższych

* poprzedni rok = 2005 r. (I i II runda badania) / 2006 r. (III-V runda badania)

** ostatni rok = 2006 r. (I i II runda badania) / 2007 r. (III-V runda badania)

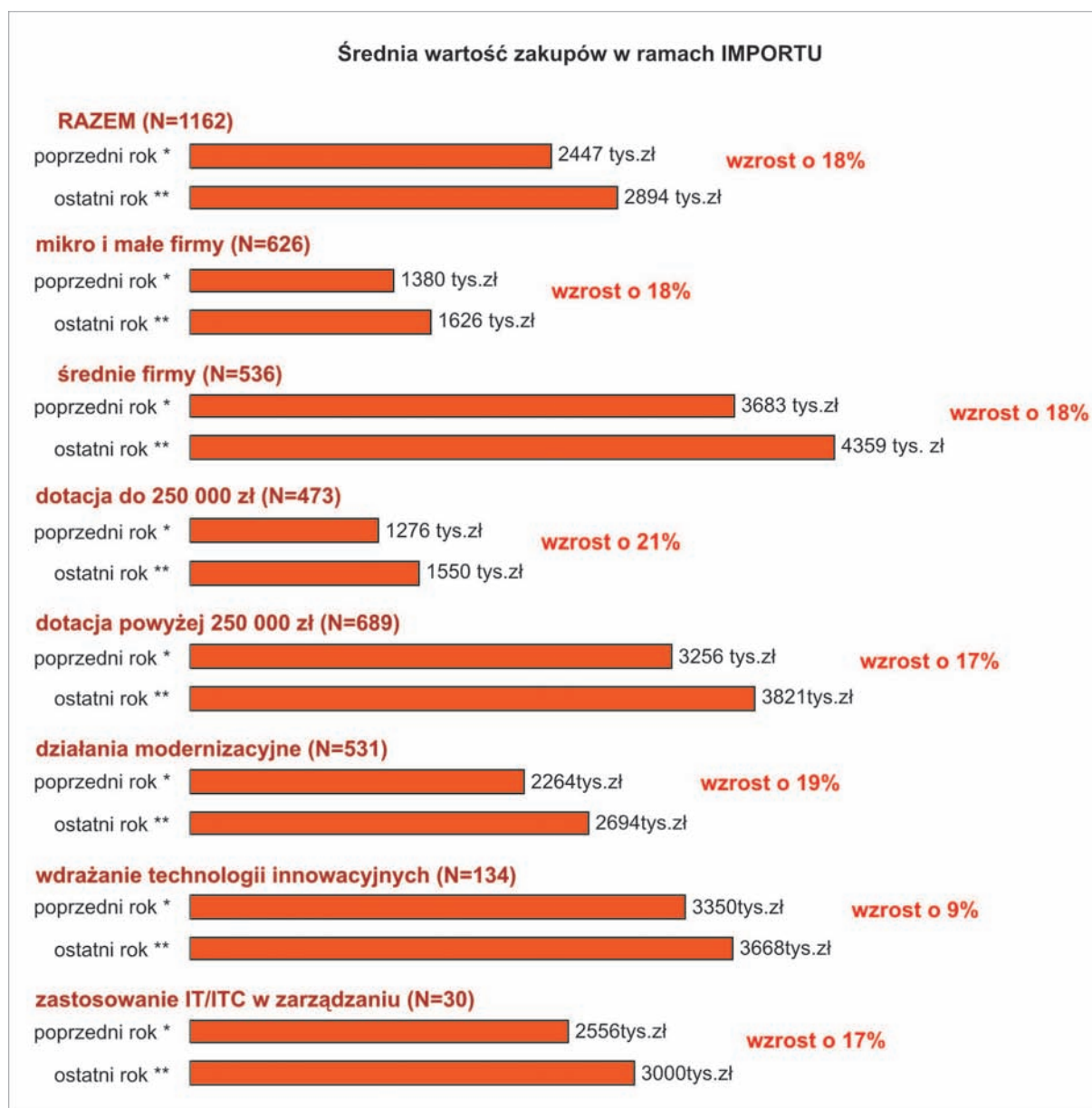
Źródło: Ocena rezultatów działania 2.3 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Wśród beneficjentów działania 2.3 SPO WKP średnia wartość eksportu⁹ wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego o jedną czwartą. Największy wzrost tego wskaźnika odnotowano w grupie przedsiębiorstw, które realizowały projekty inwestycyjne dotyczące wdrażania technologii innowacyjnych (38% wzrostu). O jedną czwartą wzrósł eksport beneficjentów, którzy inwestowali w zastosowanie IT/ITC w zarządzaniu. Wielkość otrzymanej dotacji natomiast nie różnicowała średniego tempa wzrostu eksportu w badanej grupie.

Prawie o jedną czwartą nastąpił spadek eksportu w grupie beneficjentów, którzy realizowali projekty zakładające działania modernizacyjne, prowadzące do istotnej zmiany produktu lub procesu produkcji.

⁹ Por. przypis 5.

Wykres 25. Dynamika wymiany handlowej w ramach importu

Wyłączono 2% wartości najwyższych

* poprzedni rok = 2005 r. (I i II runda badania) / 2006 r. (III-V runda badania)

** ostatni rok = 2006 r. (I i II runda badania) / 2007 r. (III-V runda badania)

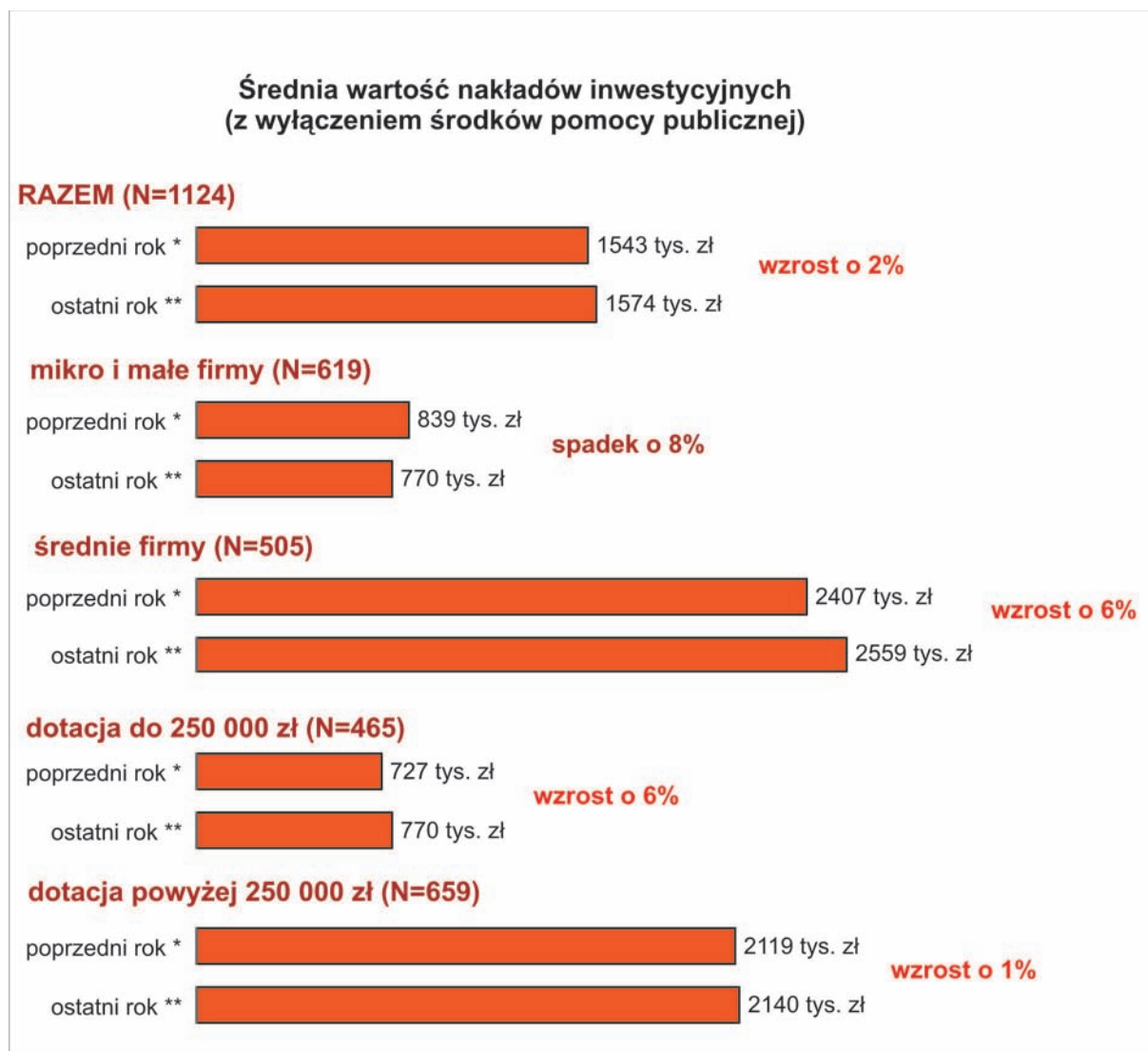
Źródło: Ocena rezultatów działania 2.3 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Średnia wartość importu¹⁰ w badanej grupie przedsiębiorstw wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego o jedną szóstą. Dynamika wzrostu importu mikro, małych i średnich przedsiębiorstw utrzymywała się na takim samym poziomie i wynosiła 18%. Największy wzrost importu wystąpił w grupie przedsiębiorstw, które zainwestowały w ramach działania 2.3 w procesy modernizacyjne (wzrost o 19%) oraz zastosowanie IT/ITC w zarządzaniu (17%). Najmniejszy średni wzrost importu po 18 miesiącach od reali-

¹⁰ Por. przypis 6.

zacji projektów zanotowano w grupie przedsiębiorstw, które inwestowały we wdrażanie technologii innowacyjnych (9%).

Wykres 26. Zmiany nakładów inwestycyjnych - część I

Wyłączono 2% wartości najwyższych

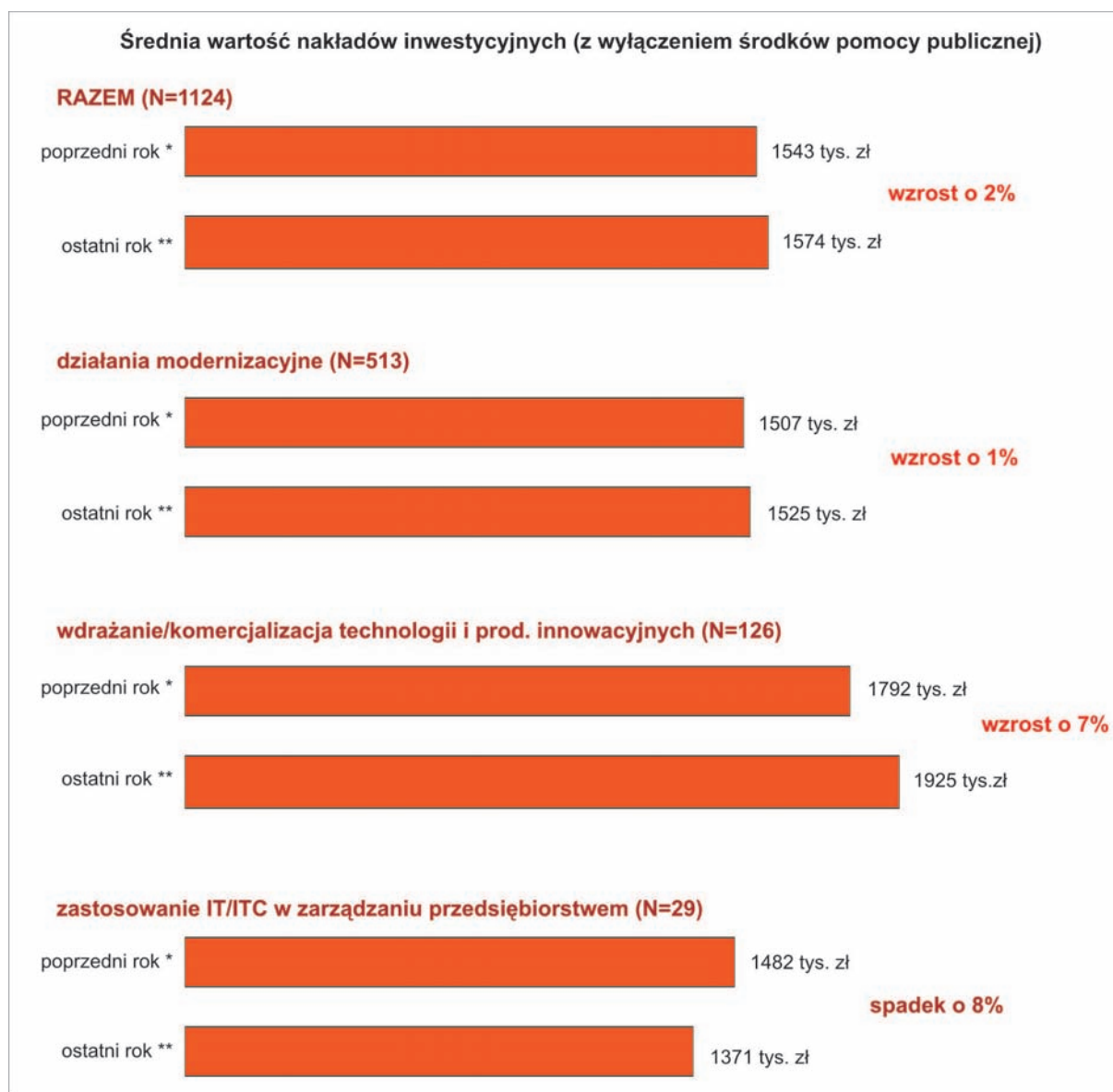
* poprzedni rok = 2005 r. (I i II runda badania) / 2006 r. (III-V runda badania)

** ostatni rok = 2006 r. (I i II runda badania) / 2007 r. (III-V runda badania)

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.3 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Średni wzrost wartości nakładów inwestycyjnych w badanej grupie przedsiębiorstw, w stosunku do roku poprzedniego, wyniósł zaledwie 2%. Niewielki wzrost wskaźnika zanotowano także wśród firm średnich (o 6%), tych, które otrzymały dotacje do 250 tys. zł (także o 6%) oraz wśród tych, których dotacja przekraczała 250 tys. zł (1%). W grupie małych i mikroprzedsiębiorstw w półtora roku po rozliczeniu dotacji nastąpił ośmioprocentowy spadek nakładów inwestycyjnych.

Wykres 27. Zmiana nakładów inwestycyjnych – część II

Wyłączono 2% wartości najwyższych

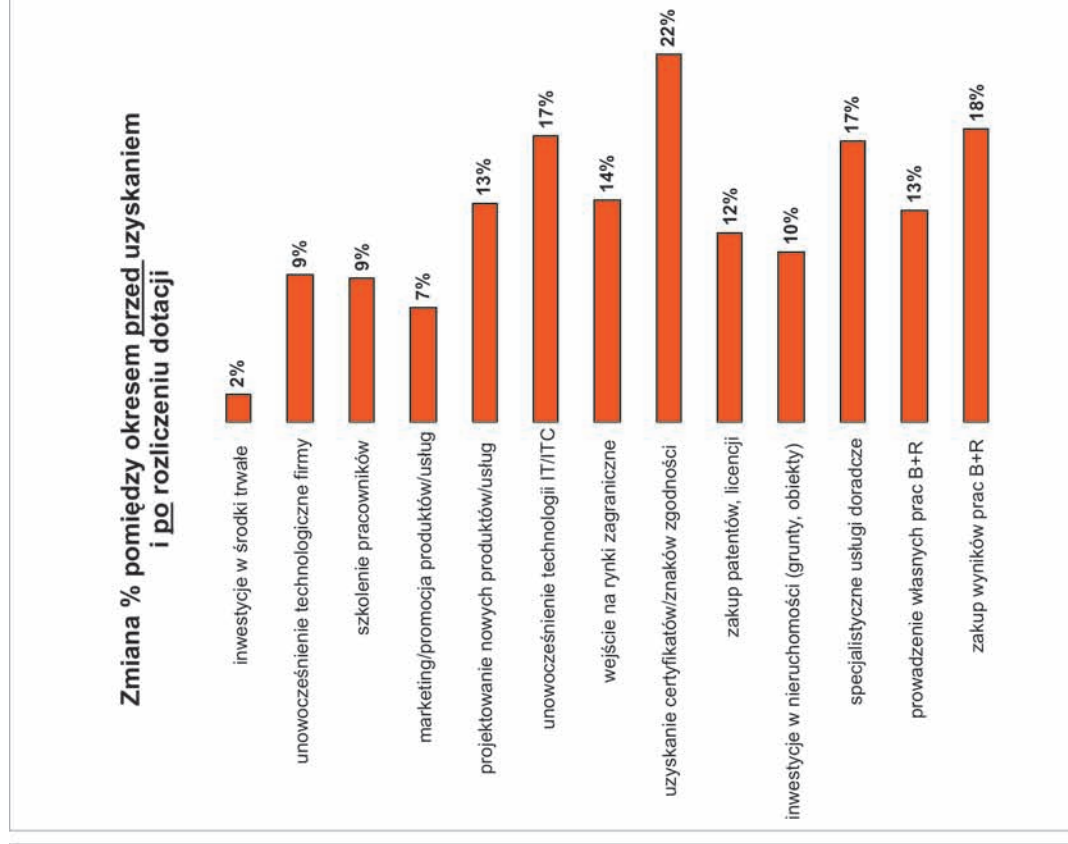
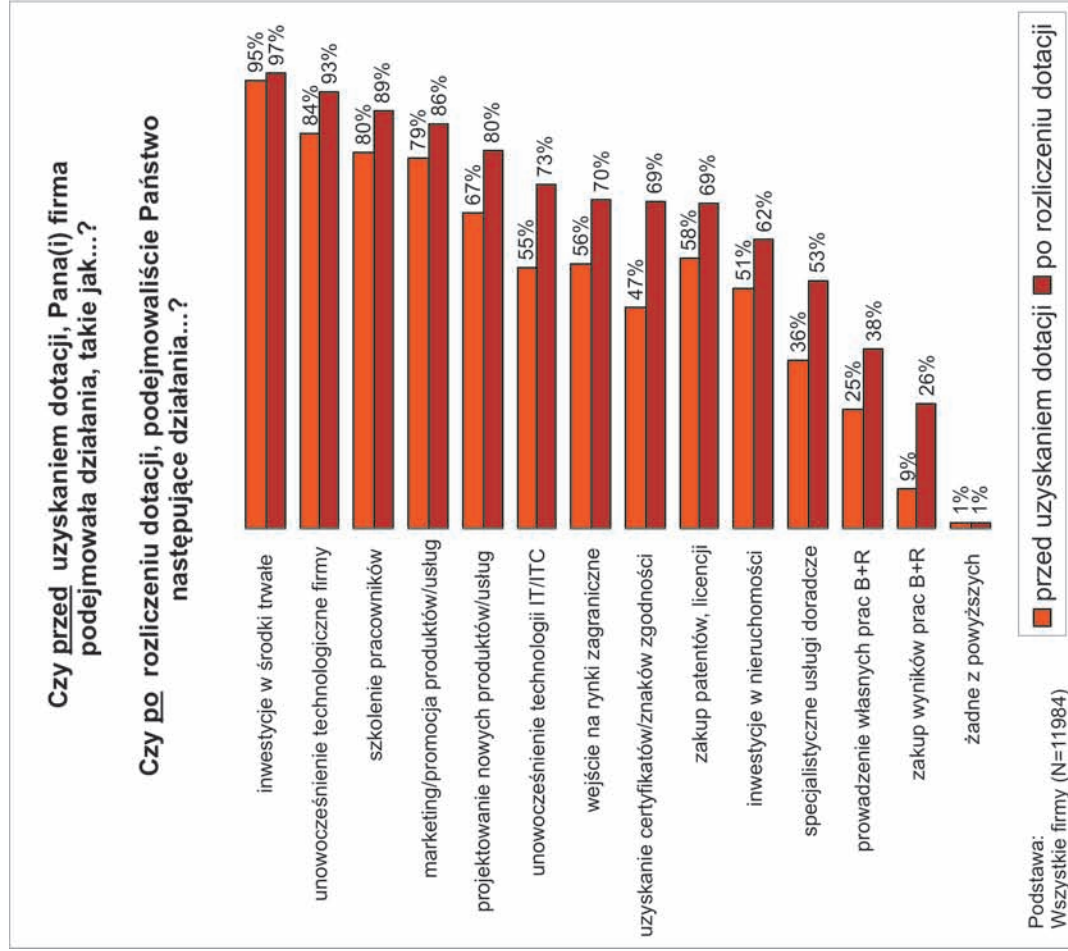
* poprzedni rok = 2005 r. (I i II runda badania) / 2006 r. (III-V runda badania)

** ostatni rok = 2006 r. (I i II runda badania) / 2007 r. (III-V runda badania)

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.3 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

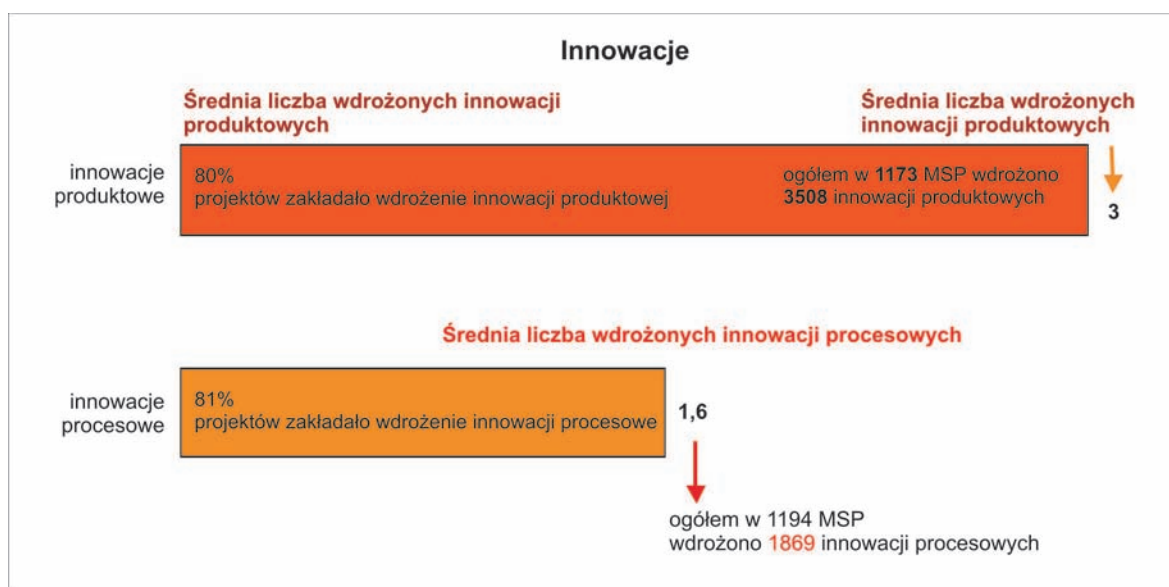
Najwyższa dynamika wzrostu (7%) w badanej grupie beneficjentów zanotowana została w firmach, które zainwestowały w ramach projektu we wdrażanie lub komercjalizację technologii i produktów innowacyjnych. Z kolei firmy, które realizowały projekty dotyczące zastosowania IT/ITC w zarządzaniu przedsiębiorstwem, zmniejszyły nakłady inwestycyjne w porównaniu z minionym rokiem o 8%.

Na pytanie o ewentualny wzrost nakładów inwestycyjnych w bieżącym roku w stosunku do roku poprzedniego 42% badanych wskazuje, że inwestycje zwiększą się, 20% przewiduje, że pozostaną bez zmian. Równie liczna grupa przedsiębiorców (22%) nie może określić swojego stanowiska w badanej kwestii, natomiast aż 16% badanych firm przewiduje spadek nakładów inwestycyjnych w stosunku do poprzedniego roku.

Badani przedsiębiorcy najchętniej inwestują w środki trwałe. Niemal wszyscy beneficjenci podejmowali takie działania, zarówno przed uzyskaniem dotacji, jak i po ich rozliczeniu. Kolejnymi najpopularniejszymi działaniami inwestycyjnymi były: unowocześnienie technologiczne firmy (84% przedsiębiorców podejmowało je przed uzyskaniem dotacji i 93% po rozliczeniu projektu), szkolenia pracowników (80% przed otrzymaniem dotacji i 89% po rozliczeniu), marketing/promocja produktów i usług (79% przed uzyskaniem dotacji i 86% po ich rozliczeniu) oraz projektowanie nowych produktów i usług (67% przed uzyskaniem dotacji i 80% po ich rozliczeniu). Od okresu przed rozpoczęciem realizacji projektu do okresu po rozliczeniu dotacji, liczba wskazań na uzyskanie certyfikatów/znaków zgodności wzrosła o 22%; zakupy prac B+R (wzrost o 18%), zakupy specjalistycznych usług doradczych oraz inwestycje w unowocześnianie technologii IT/ITC (wzrost o 17%).

Wykres 29. *Innowacje¹¹ wdrożone we wspartych przedsiębiorstwach w ciągu 18 miesięcy po rozliczeniu projektów*

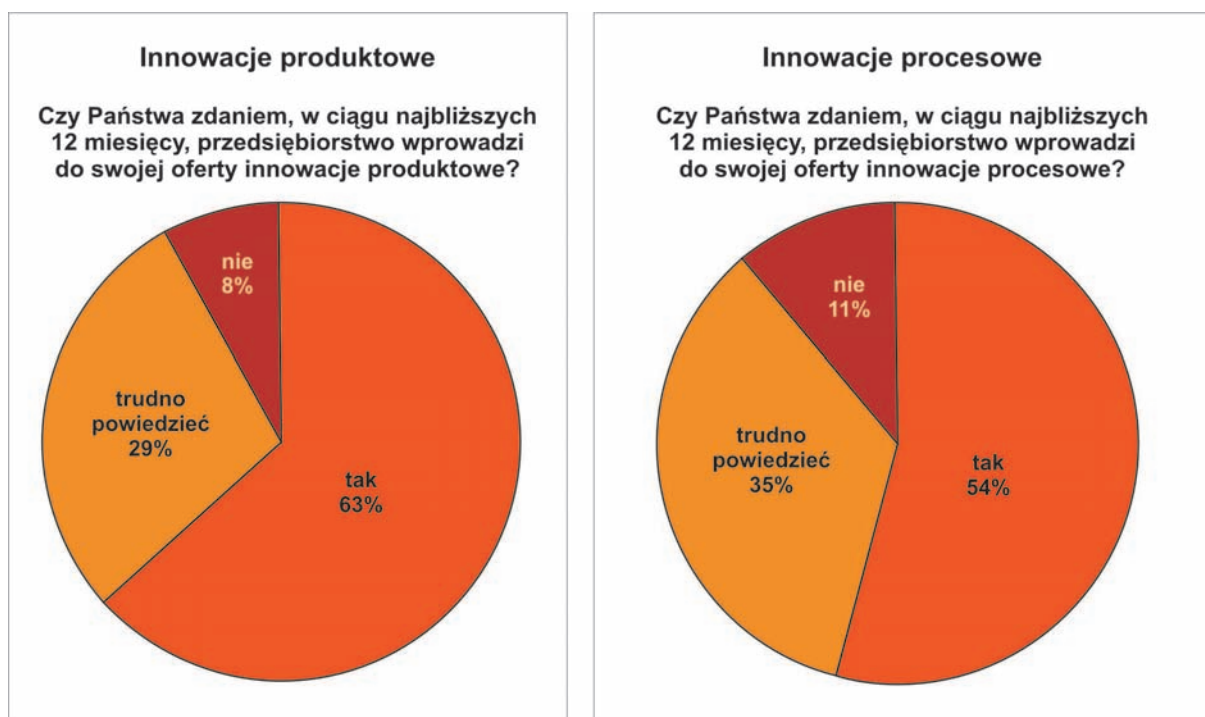

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.3 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Objęte działaniem przedsiębiorstwa w ciągu 18 miesięcy od uzyskania wsparcia wprowadziły łącznie 3508 innowacji produktowych - średnio trzy innowacje na beneficjenta. Na jednego beneficjenta przypadały niecałe dwie innowacje procesowe, a było ich łącznie 1869.

¹¹ Por przyp. 7.

Wykres 30. Plany wprowadzenia innowacji produktowych/procesowych w ciągu najbliższych 12 miesięcy

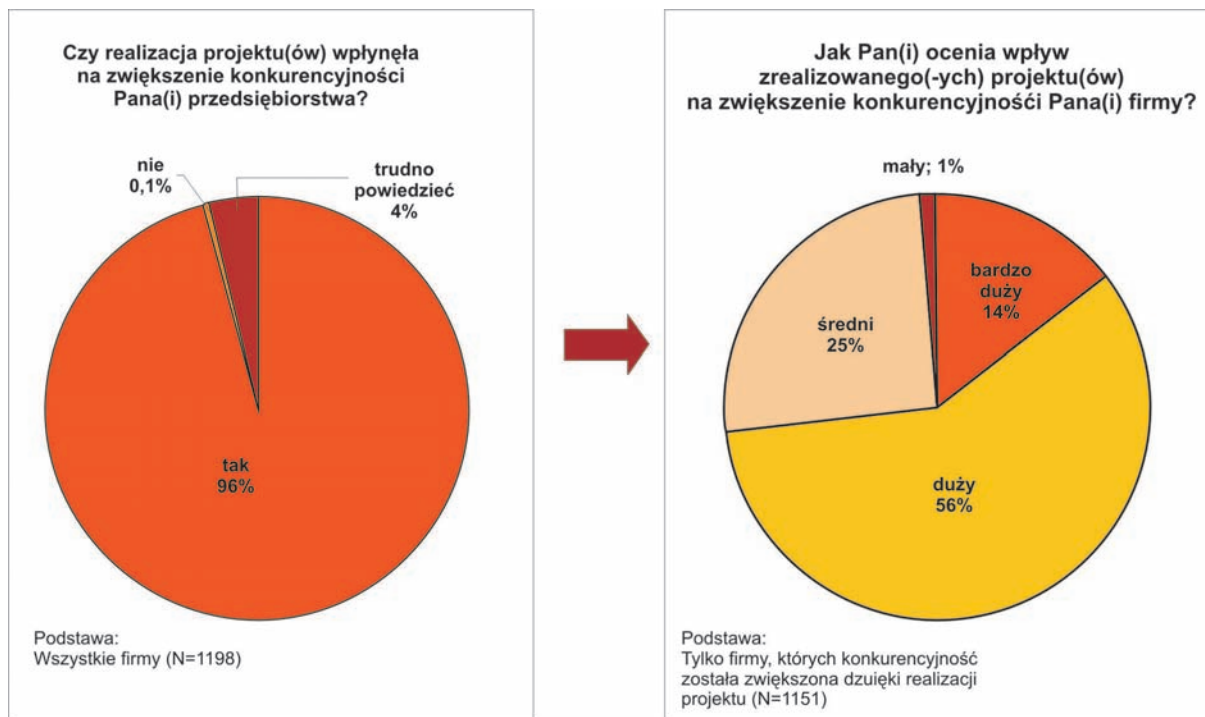

Podstawa:
Wszystkie firmy (N=1198)

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.3 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Ponad połowa (63%) przedsiębiorców deklaruje, iż w ciągu najbliższych 12 miesięcy od momentu realizacji badania wprowadzi do swojej oferty innowacje produktowe. Co trzeci beneficjent nie mógł określić swojego stanowiska w badanej sprawie, natomiast 8% zadeklarowało, iż nie wprowadzi tego typu innowacji. W przypadku innowacji procesowych, również grupa firm gotowych na wprowadzenie innowacji była najliczniejsza (54%). Z kolei 35% przedsiębiorców pozostaje w tej kwestii niezdecydowanych, a co dziesiąty udzielił odpowiedzi negatywnej.

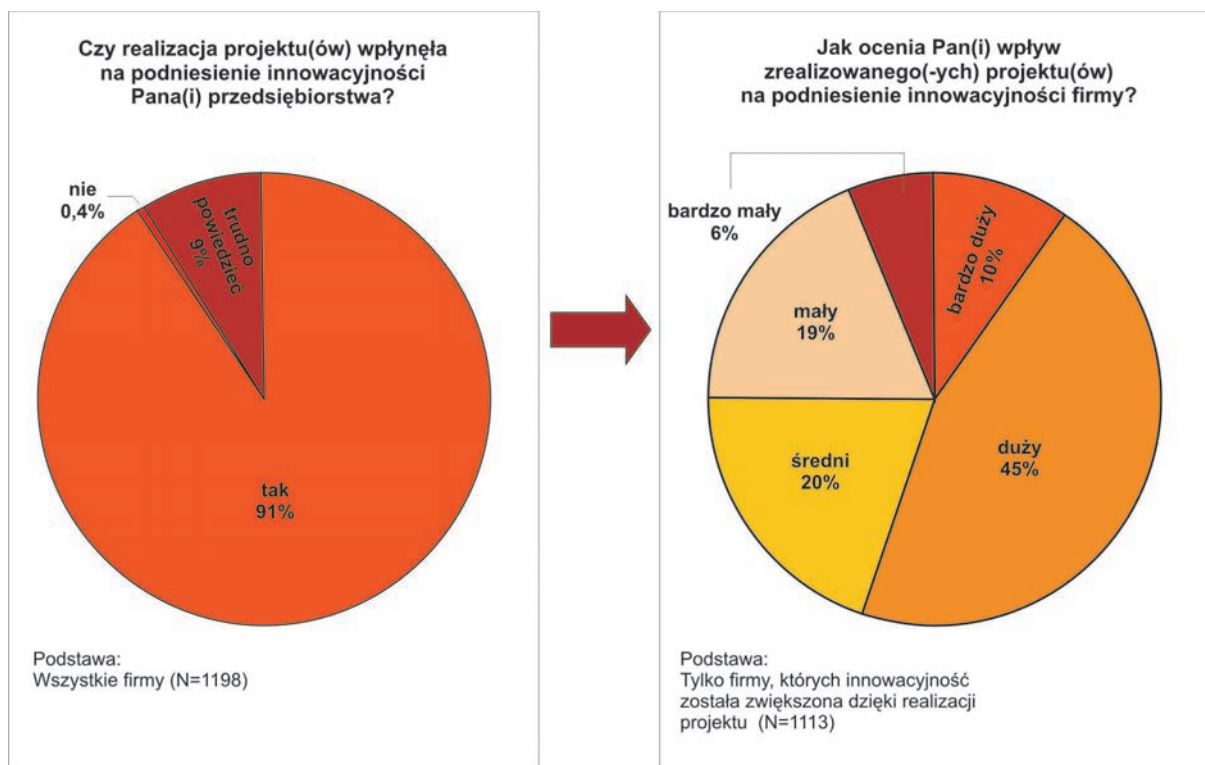
Wykres 31. Wpływ projektów na konkurencyjność przedsiębiorstw

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.3 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Jednym ze wskaźników skuteczności projektów był deklarowany przez przedsiębiorców wpływ projektu na zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstwa. Zdecydowana większość, bo aż 96% beneficjentów, biorąca udział w badaniu uważa, że realizacja projektów wpłynęła pozytywnie na konkurencyjność ich firm. Spośród nich 73% określa opisywany wpływ jako duży lub bardzo duży. Dla 26% wpływ na zwiększenie konkurencyjności był określany jako średni, natomiast 1% opisywał go jako mały.

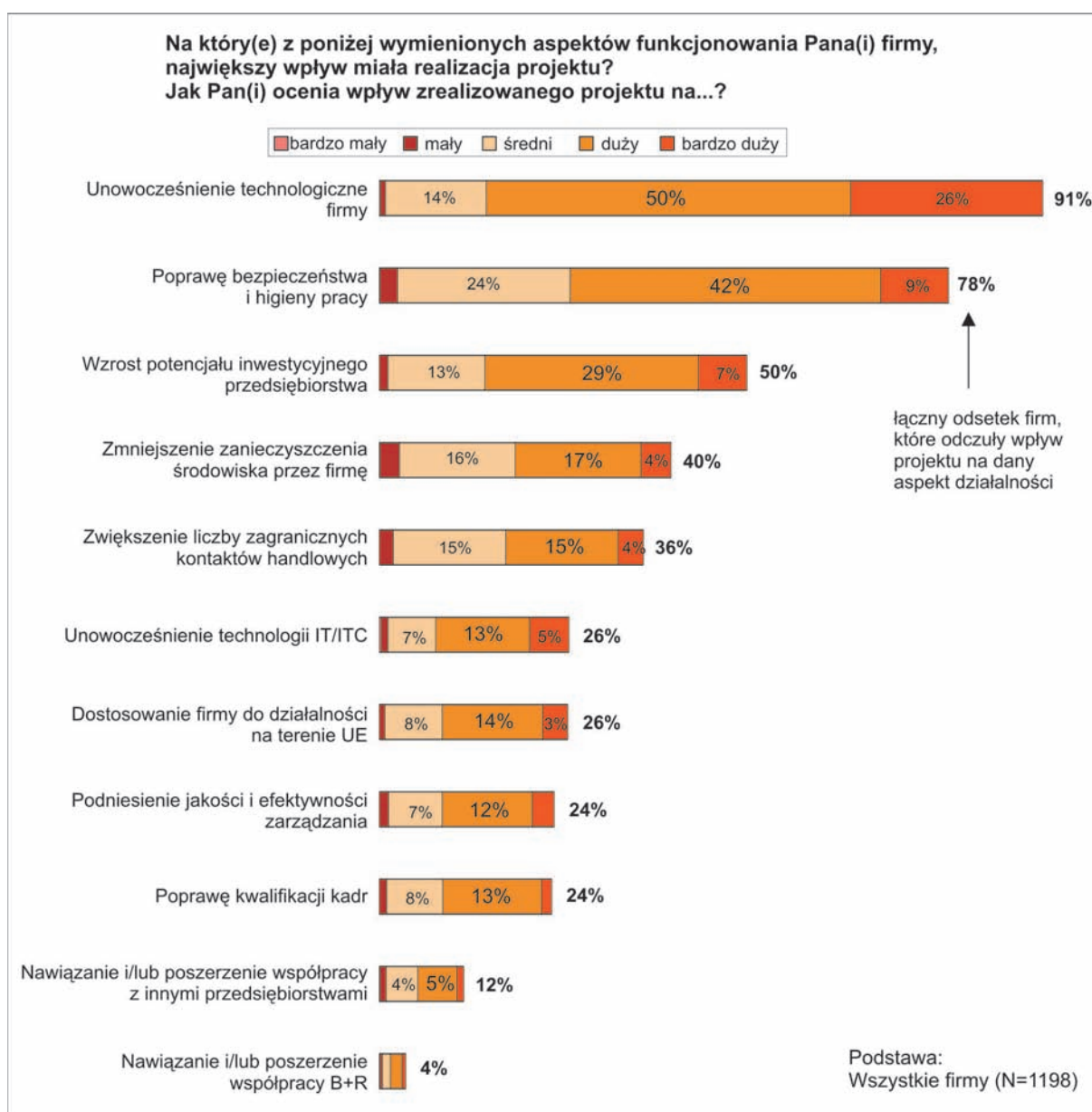
Wykres 32. Wpływ projektów na innowacyjność przedsiębiorstw

Źródło: Źródło: Ocena rezultatów działania 2.3 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Analogicznie do pytania o wpływ projektów na konkurencyjność przedsiębiorstwa, zapytano o wpływ projektu na podniesienie innowacyjności. Zdecydowana większość beneficjentów działania 2.3 (91%) oceniła, iż realizacja projektu wpłynęła na podniesienia innowacyjności ich przedsiębiorstw. 10% przedsiębiorców z tej grupy określiło ten wpływ jako bardzo duży, niemal połowa (45%) jako duży, kolejno 20% jako średni, 25% jako mały lub bardzo mały.

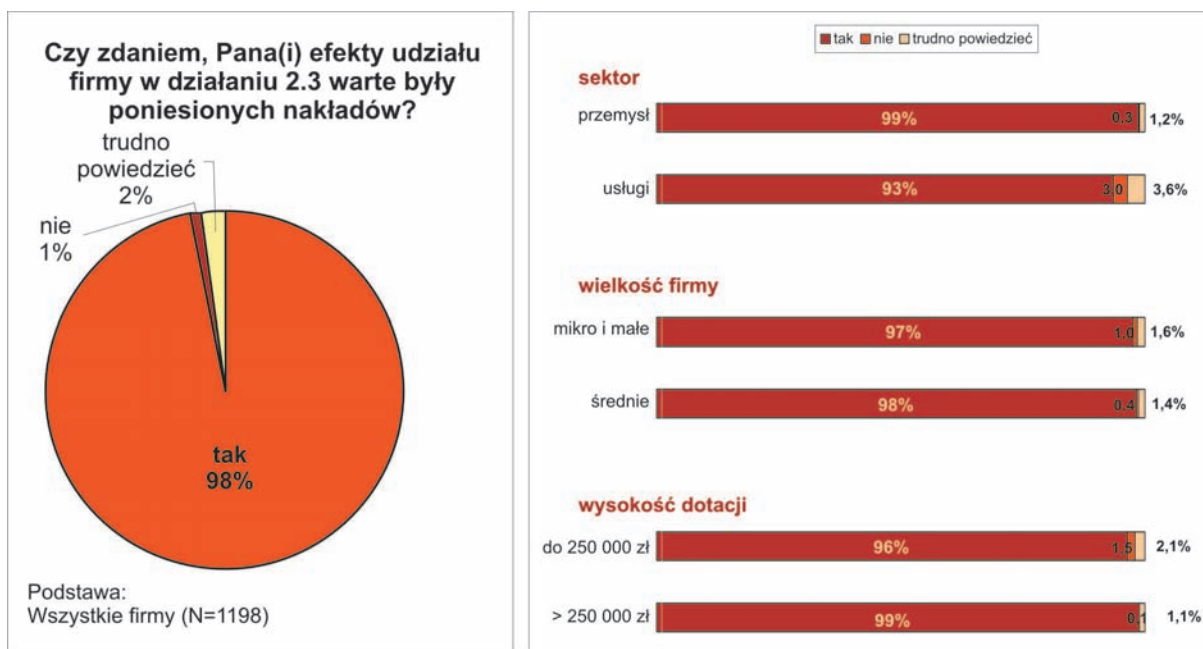
Wykres 33. Wpływ projektu na wybrane aspekty funkcjonowania firm

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.3 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Realizowane projekty, zdaniem przedsiębiorców, w największym stopniu wpływały na unowocześnienie technologiczne firmy (takiej odpowiedzi udzieliło 91% firm), poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy (78% wskazań) oraz wzrost potencjału inwestycyjnego przedsiębiorstwa (50% odpowiedzi). W tych trzech najczęściej wskazywanych aspektach, oceniono omawiany wpływ jako duży lub bardzo duży (odsetek wahał się od 36% do 76%). Najrzadziej wymienianymi obszarami wpływu były nawiązanie lub poszerzenie współpracy w zakresie B+R oraz nawiązanie lub poszerzenie współpracy z innymi przedsiębiorstwami.

Wykres 34. Czy efekty udziału firmy w działaniu 2.3 warte były poniesionych nakładów?

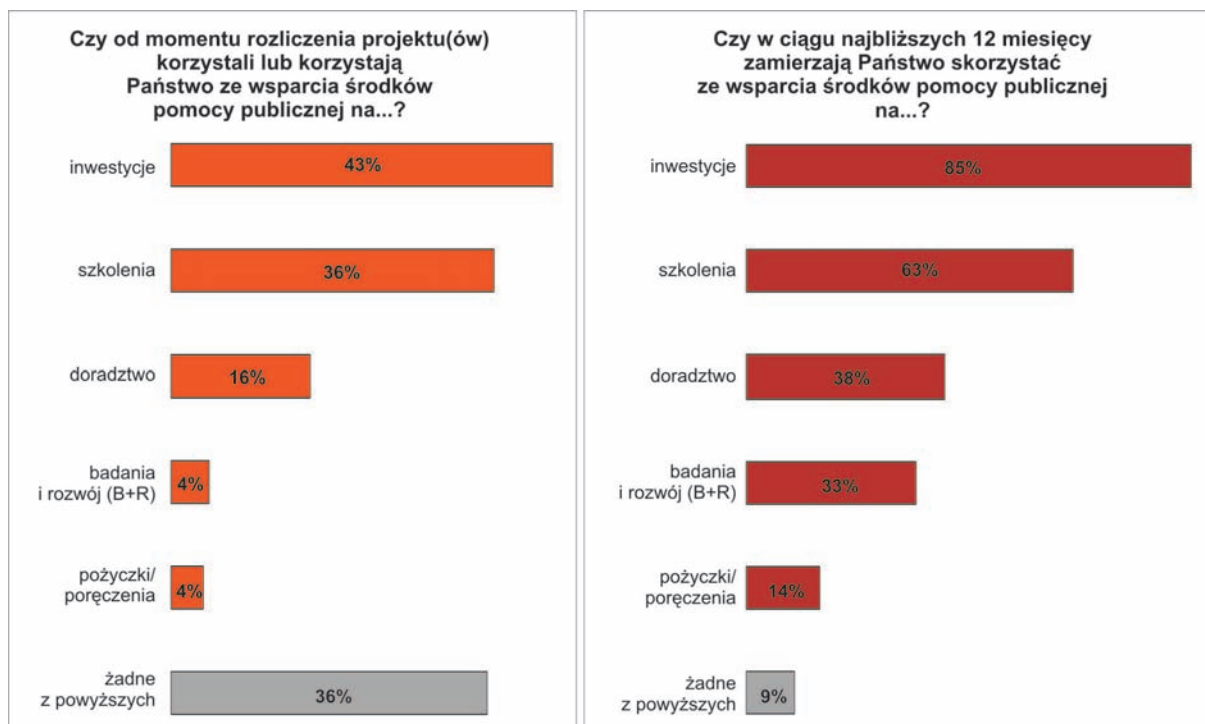

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.3 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Zdaniem 98% wszystkich badanych firm, efekty udziału w działaniu 2.3 SPO WKP były warte poniesionych nakładów. Przy podziale ze względu na sektor, w jakim działa dane przedsiębiorstwo, wielkość firmy oraz ze względu na wysokość dotacji, można zaobserwować analogiczne wyniki. Odsetki odpowiedzi pozytywnej wahają się od 93% w sektorze usług do 99% w sektorze przemysłowym oraz wśród firm, dla których wysokość wsparcia przekraczała 250 tys. zł.

2.2.4. ZAINTERESOWANIE BENEFICJENTÓW DZIAŁANIA 2.3 SPO WKP DALSZYM KORZYSTANIEM ZE WSPARCIA DLA PRZEDSIĘBIORSTW

Wykres 35. Korzystanie ze środków pomocy publicznej

Podstawa:
Wszystkie firmy (N=1198)

Źródło: Ocena rezultatów działania 2.3 SPO WKP po 18 miesiącach, PARP, 2008

Od rozliczenia projektów działania 2.3 SPO WKP, beneficjenci najczęściej korzystali ze środków pomocy publicznej na projekty inwestycyjne (43%), szkoleniowe (36%) i doradcze (16%) oraz pożyczki i poręczenia i projekty B+R (po 4 %).

Inaczej przedstawiają się deklaracje beneficjentów, dotyczące planów na wykorzystanie wsparcia pomocy publicznej w ciągu najbliższych 12 miesięcy. 85% przedsiębiorstw zamierza w najbliższym czasie skorzystać ze wsparcia na cele inwestycyjne, ponad połowa (63%) ma zamiar ubiegać się o uczestnictwo w dofinansowanych szkoleniach. Co trzeci beneficjent ma w planach skorzystać ze wsparcia na doradztwo lub badania i rozwój (33%). Najmniejsza grupa firm, podobnie jak w przypadku beneficjentów działania 2.1 SPO WKP, wskazywała, że chciałaby skorzystać z pożyczek lub poręczeń, udzielanych przez fundusze ze środków publicznych.

Zdecydowana większość beneficjentów działania 2.3 SPO WKP (94%) deklaruje, iż na bieżąco śledzi oferty dotacji dla przedsiębiorstw. Najczęściej wymienianym źródłem, z jakiego przedsiębiorcy czerpią informację o wsparciu, była strona internetowa PARP (70%). Innymi źródłami informacji, które wskazywało od 16% do 30% beneficjentów były: prasa, konferencje i szkolenia dla MSP, inne firmy doradcze i szkoleniowe beneficjentów, strony RIF i inne strony internetowe. Pozostałe źródła, takie jak telewizja (7%) czy radio (2%), wymieniane były zdecydowanie rzadziej.

3. EFEKTY PODDZIAŁANIA 1.2.1 ORAZ 1.2.2 SPO WKP

Prezentowane wyniki pochodzą z ewaluacji działania 1.2 *Poprawa dostępności do zewnętrznego finansowania inwestycji przedsiębiorstw* Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw. Badanie obejmowało dwa poddziałania: 1.2.1 *Dokapitalizowanie funduszy mikropożyczkowych* oraz 1.2.2 *Dokapitalizowanie funduszy poręczeń kredytowych*.

Celem poddziałań 1.2.1 oraz 1.2.2 było ułatwienie przedsiębiorcom dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji. Powiększenie kapitału funduszy mikropożyczkowych oraz poręczeń kredytowych dzięki środkom programu, miało umożliwić wsparcie przedsiębiorstw sektora MSP, funkcjonujących na terenie Polski. Beneficjentami poddziałań były regionalne i lokalne fundusze mikropożyczkowe oraz regionalne i lokalne fundusze poręczeń kredytowych.

Niniejsze badanie objęło całą populację funduszy pożyczkowych oraz poręczeniowych działających na terenie Polski¹². Uwzględniono zarówno te fundusze, które skorzystały z dotacji programu Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, jak i fundusze, które nie otrzymały środków SPO WKP. Uczestnictwo obu tych grup w badaniu miało na celu przeprowadzenie analizy porównawczej ich działalności oraz jej rozwoju¹³.

3.1. FUNDUSZE POŻYCZKOWE

3.1.1. DZIAŁALNOŚĆ FUNDUSZY POŻYCZKOWYCH

Fundusze biorące udział w badaniu charakteryzują się dużą różnorodnością, zarówno pod względem kapitału, którym dysponują, jak i zasięgu terytorialnego, czy też rodzaju udzielanych pożyczek.

Zgodnie z deklaracjami przedstawicieli zarządu badanych funduszy pożyczkowych, dysponują one kapitałem o łącznej wartości ok. 568 mln zł, w tym ok. 200,5 mln zł ze środków własnych, ok. 324,5 mln zł ze środków otrzymanych w ramach programu Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, ok. 23 mln zł z dotacji ze środków samorządowych, ok. 14 mln zł otrzymanych w ramach TOR 10¹⁴ oraz 5,8 mln zł pochodzących z kredytów i pożyczek.

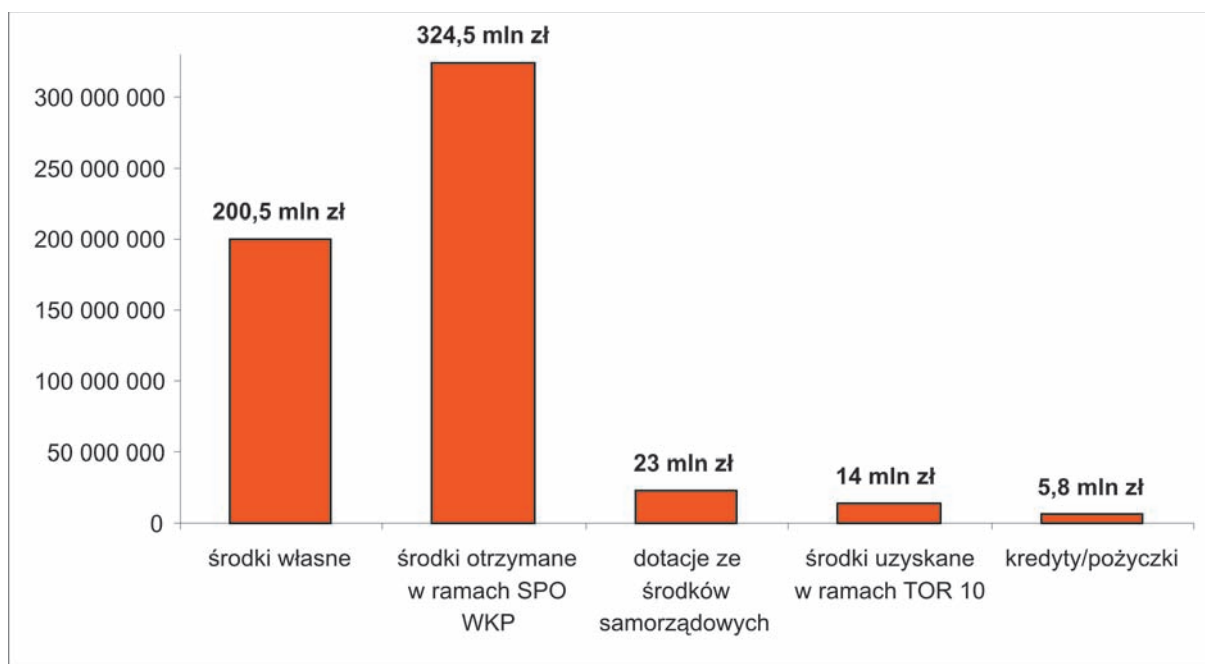
¹² Informacje charakteryzujące populację funduszy zawierają okresowe raporty na temat stanu sektora funduszy pożyczkowych i poręczeniowych, które są przygotowywane niezależnie przez Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych oraz Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeniowych.

¹³ W ramach badania oddzielnie potraktowano fundusze pożyczkowe i poręczeniowe. Specyfika ich działalności wymagała zastosowania odrębnych kwestionariuszy i sformułowania innych pytań badawczych. Badanie zostało zrealizowane w oparciu o technikę ankiety internetowej CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interviewing*). Poziom zwrotu ankiet wśród beneficjentów programu był bardzo wysoki, zarówno w przypadku funduszy pożyczkowych, jak i poręczeniowych. Wśród grupy, która nie korzystała z dotacji SPO WKP, zwrotność była zdecydowanie niższa. Populacja funduszy pożyczkowych obejmowała 70 podmiotów (w tym 6 subregionalnych funduszy podlegających pod Polską Fundację Przedsiębiorczości), ostatecznie w badaniu wzięło udział 59 funduszy pożyczkowych (84%). Pozostałe fundusze deklarywały zaprzestanie działalności pożyczkowej lub też odmówiły udziału w badaniu. Wśród funduszy pożyczkowych, które nie korzystały z SPO WKP zwrotność wyniosła 54%.

W przypadku funduszy poręczeniowych pozytywny wpływ na poziom zwrotności ankiet miała współpraca przy realizacji badania z Krajowym Stowarzyszeniem Funduszy Poręczeniowych. Na 53 fundusze poręczeniowe objęte badaniem, zebrano 50 wypełnionych ankiet, przy czym dwa z trzech pozostałych funduszy zadeklarowały, że nie udzielają już poręczeń.

¹⁴ „Projekt Rozwoju Małej Przedsiębiorczości – TOR 10” realizowany w ramach pożyczki z Banku Światowego.

Wykres 36. Łączny kapitał funduszy pożyczkowych w podziale na źródła finansowania

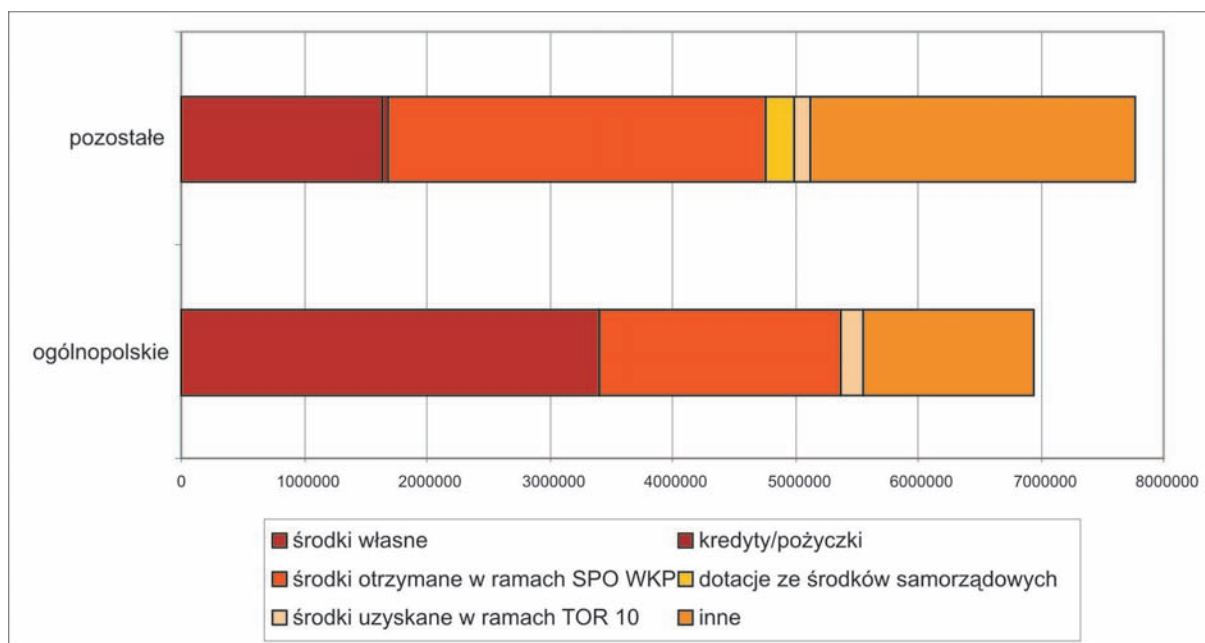

Źródło: Raport z ewaluacji poddziałania 1.2.1 oraz 1.2.2 SPO WKP, PARP, 2008

Prawie 11% wszystkich realizowanych przez fundusze programów pożyczkowych¹⁵ ma zakres ogólnokrajowy. Zdecydowana większość ma zasięg wojewódzki, pojedyncze programy natomiast adresowane są do poszczególnych gmin. Zasadniczą różnicę między programami realizowanymi na poziomie całego kraju oraz programami lokalnymi (wojewódzkimi, powiatowymi bądź gminnymi) stanowi wykorzystanie środków własnych, środków otrzymanych w ramach SPO WKP oraz innych źródeł finansowania. Programy ogólnopolskie mają znacznie wyższy udział środków własnych od programów realizowanych jedynie na niższych poziomach administracyjnych. Programy o mniejszym zasięgu znacznie częściej, oraz w większym zakresie, finansowane są z dotacji samorządowych, środków SPO WKP oraz z innych źródeł.

¹⁵ Jeden fundusz może prowadzić kilka programów pożyczkowych.

Wykres 37. Struktura źródeł finansowania pożyczek ze względu na zakres terytorialny programu pożyczkowego (średnie wartości programów w zł)

Źródło: Raport z ewaluacji poddziałania 1.2.1 oraz 1.2.2 SPO WKP, PARP, 2008

Większość parametrów udzielanych pożyczek zmieniała się na korzyść klienta na przestrzeni lat, w których realizowany był program Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw. Średnie oprocentowanie zmalało z 8,11% w roku 2004 do 6,83% w roku 2007. Średnia wartość prowizji pobieranej przez fundusze za udzielenie pożyczki także zmniejszyła się: od 2,29% w 2004 roku do 1,9% w roku 2007. Z kolei łączna wartość pożyczek udzielonych w danym roku wynosiła kolejno: rok 2004 – ok. 1,8 mln zł; rok 2005 – ok. 1,3 mln zł; rok 2006 – ok. 2,6 zł oraz ok. 2,8 mln zł w roku 2007.

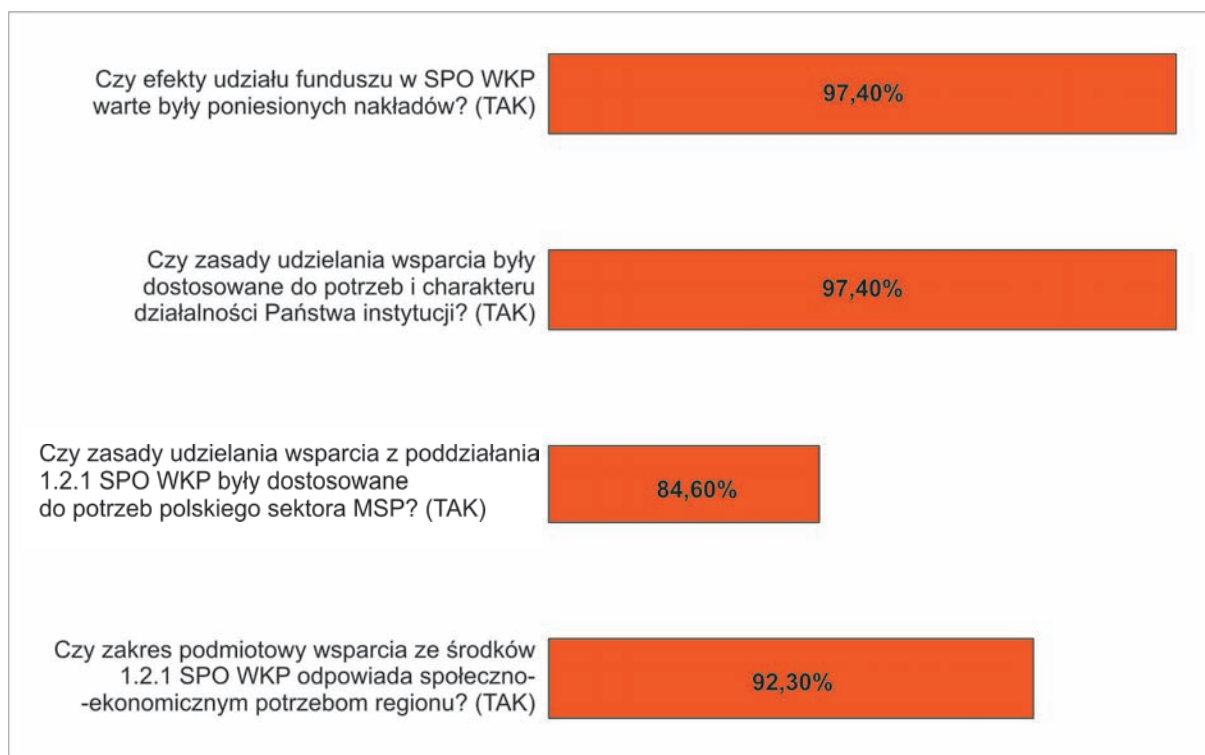
Przeszło 80% z 56 przebadanych instytucji prowadzących fundusze pożyczkowe świadczy także inne usługi, co potwierdza rozwój działalności tych instytucji. Najczęściej wymienianymi usługami były szkolenia - 62,5% instytucji świadczy tę usługę; dalej w kolejności są: doradztwo - 53,6%, organizowanie kontaktów gospodarczych - 33,9%, inkubatory przedsiębiorczości - 26,8% oraz 12,5% instytucji udziela poręczeń. Tylko jeden podmiot wymienił *Venture Capital* jako świadczoną dodatkowo usługę.

Istotnym aspektem funkcjonowania funduszy pożyczkowych jest ich relacja z innymi instytucjami świadczącymi usługi finansowe, w tym z bankami. Okazuje się, że w większości fundusze nie postrzegają banków jako bezpośredniej konkurencji dla swojej działalności. Na 56 przebadanych funduszy 26,8% przyznało, że banki stanowią konkurencję dla oferty funduszy. Fundusze twierdzą, że ich atrakcyjnymi atutami są: sprawniejsza obsługa, minimalizacja niezbędnych formalności oraz szybkie przyznanie pożyczki. Fundusze, zgodnie z deklaracjami respondentów, elastyczniej oceniają wnioski, proponują ułatwienia dla start-upów, akceptują elastyczne formy zabezpieczeń; stosują bardziej liberalne metody określania zdolności kredytowej wnioskodawców. Instytucje prowadzące fundusz równocześnie z przyjmowaniem wniosku, niejednokrotnie świadczą usługę doradczą. Dodatkowo łatwiej docierają do klienta – lokalne akcje promocyjne, ulotki, obecność w lokalnych mediach. Ponadto, zdaniem respondentów, fundusze komunikują prostszy przekaz do potencjalnych klientów.

3.1.2. OCENY I OPINIE BENEFICJENTÓW PODDZIAŁANIA 1.2.1 SPO WKP

Beneficjenci poddziałania 1.2.1 SPO WKP pozytywnie wypowiadali się o korzystaniu z dotacji programu. Prawie wszystkie fundusze stwierdziły, że zasady udzielania wsparcia z SPO WKP były dostosowane do charakteru działalności funduszu oraz, co wydaje się jeszcze ważniejsze, do potrzeb polskiego sektora MSP.

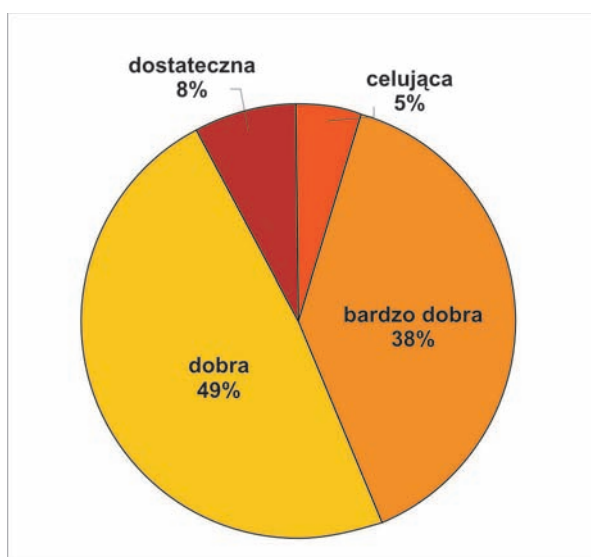
Wykres 38. Wybrane opinie przedstawicieli funduszy pożyczkowych na temat poddziałania 1.2.1 SPO WKP

Źródło: Raport z ewaluacji poddziałania 1.2.1 oraz 1.2.2 SPO WKP, PARP, 2008

Poszczególne elementy poddziałania 1.2.1 zostały stosunkowo dobrze ocenione przez beneficjentów. Najwyższe średnie oceny otrzymał dostęp do informacji (3,97 punktów na skali od 1 do 5), następnie sprawność i szybkość procedury oceny wniosku o dokapitalizowanie funduszu 3,84. Najniżej beneficjenci oceniali sprawność i szybkość procedur rozpatrywania wniosków o płatność. Ponadto, 49% funduszy pożyczkowych oceniło współpracę z PARP jako dobrą, 38% jako bardzo dobrą, 5% jako celującą, natomiast 8% jako dostateczną (ocena na skali od 1 do 6).

Wykres 39. Ocena współpracy z PARP w ramach poddziałania 1.2.1 SPO WKP

Źródło: Raport z ewaluacji poddziałania 1.2.1 oraz 1.2.2 SPO WKP, PARP, 2008

Wśród funduszy pożyczkowych, które nie skorzystały z programu Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, 35% rozważyło skorzystanie z dotacji, jednak nie sprostały one wymogom formalnym i finansowym (m.in. nie stać ich było na wniesienie wkładu własnego w odpowiedniej wysokości).

3.2. FUNDUSZE PORĘCZENIOWE

3.2.1. DZIAŁALNOŚĆ FUNDUSZY PORĘCZEŃ KREDYTOWYCH

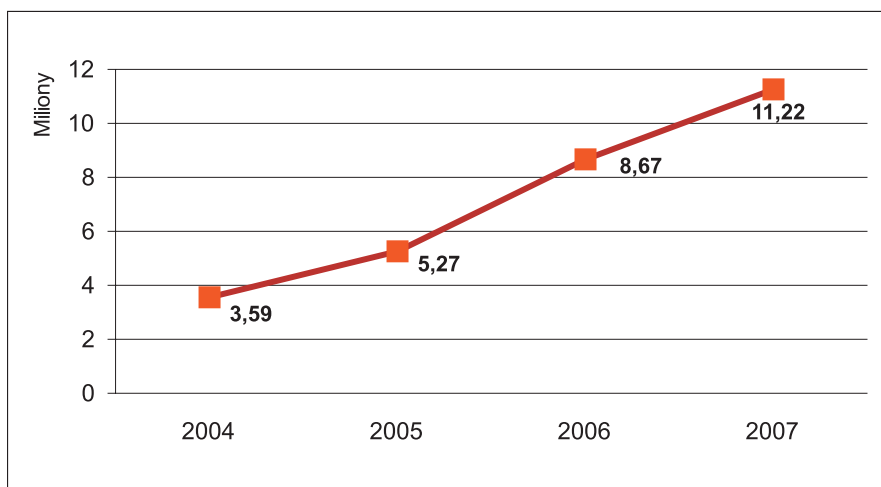
Łącznie w badaniu wzięło udział 50 funduszy poręczeniowych (spośród 51 wszystkich, aktywnych na rynku, funduszy tego typu). Podobnie, jak w przypadku pożyczkowych, fundusze poręczeniowe charakteryzują się dużą różnorodnością i szeroką skalą działania.

Jako źródła finansowania, środki własne wymienia 45 z przebadanych funduszy, środki otrzymane w ramach SPO WKP 29 funduszy, 5 funduszy otrzymało dotacje ze środków samorządowych, a trzy fundusze zaciągnęły pożyczki lub wzięły kredyty. Średnia wielkość środków otrzymanych przez jeden fundusz wsparty z poddziałania 1.2.1 SPO WKP wyniosła ok. 11 mln zł.

Analiza podstawowych danych finansowych funduszy poręczeniowych wskazuje na systematyczne polepszanie działalności tych instytucji. Kapitał poręczycielski w okresie realizacji SPO WKP, tj. w latach 2004-2007, systematycznie wzrastał - średniorocznie z 3 do 11 mln zł.

Można zauważyć także zdecydowany wzrost wartości udzielanych przez fundusze poręczeń – średniorocznie z 12 do 55 mln zł. Równoległe wzrastała również liczba przedsiębiorstw, które uzyskiwały poręczenia w danym roku – średniorocznie z 33 do 94 firm. W roku 2007 – na jeden fundusz – przypadało 73 poręczenia udzielane mikro i 30 małym przedsiębiorcom. Znacznie mniej poręczeń kierowanych było do firm średnich (średnio 3,7).

Wykres 40. Kapitał poręczycielski funduszy (zł)

Źródło: Raport z ewaluacji poddziałania 1.2.1 oraz 1.2.2 SPO WKP, PARP, 2008

Niespełna połowa instytucji (24) prowadzących fundusze poręczeniowe świadczy także inne usługi. Najczęściej są to doradztwo (34%) i szkolenia (32%). Ponadto, 28% instytucji oferujących usługę poręczeń zajmuje się również udzielaniem pożyczek, 16% wspiera inkubatory przedsiębiorczości, 12% pomaga w poszukiwaniu kontaktów gospodarczych, a 4% świadczy usługi *Venture Capital*.

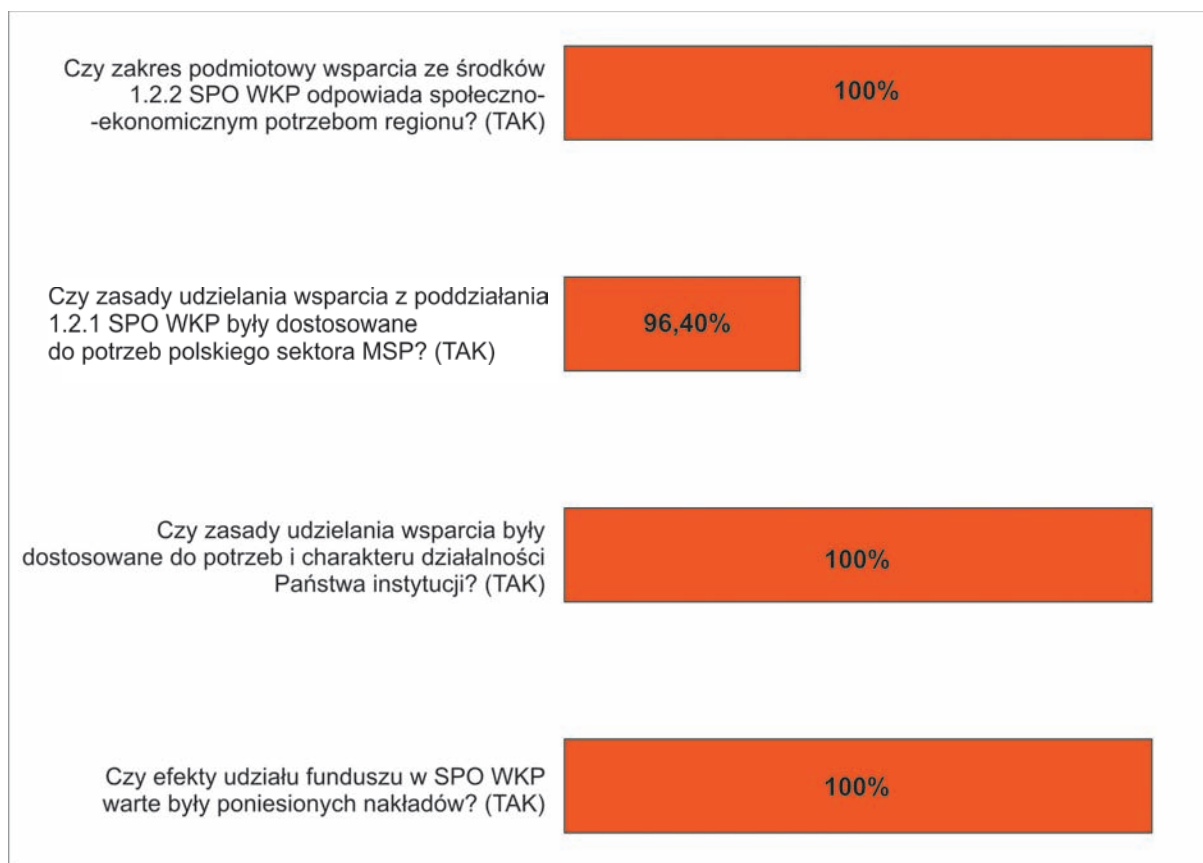
Prawie wszystkie przebadane fundusze - 92% (46) – deklarują swoją współpracę z bankami, z czego 83% ocenia tę współpracę jako pozytywną (2% jako celującą, 39% jako bardzo dobrą i 42% jako dobrą). Fundusze, które zgłaszały niezadowolenie z kontaktów z bankami, zwracały uwagę przede wszystkim na zbyt małe zaangażowanie banków w promocję oferty funduszy. Przeciętnie fundusz na stałe współpracuje z sześcioma bankami. 21% funduszy współpracuje z dwoma bankami, 17% z trzema bankami. Zdecydowanie mniejsza grupa funduszy współpracuje z więcej niż dziesięcioma bankami – 17% przebadanych funduszy.

Ponad połowa funduszy poręczeniowych (58%) współpracuje z funduszami pożyczkowymi. W większości przypadków (64%) jest to współpraca z jednym lub dwoma funduszami. Współpraca z funduszami pożyczkowymi jest oceniana przez fundusze poręczeniowe pozytywnie - 86% funduszy określiło współpracę jako dobrą (38%), bardzo dobrą (45%) lub celującą (3%). Żaden fundusz nie ocenił współpracy na poziomie niedostatecznym.

3.2.2. OCENY I OPINIE BENEFICJENTÓW PODDZIAŁANIA 1.2.2 SPO WKP

Swoich ocen i opinii na temat wdrażania projektów w ramach poddziałania 1.2.2 SPO WKP udzieliło łącznie 48 funduszy poręczeniowych, w tym 28 beneficjentów programu i 20 pozostałych funduszy. Wszyscy beneficjenci uważali, że warto było skorzystać ze wsparcia, a efekty udziału w programie warte były poniesionych nakładów. Twierdzili oni również, że zasady udzielania wsparcia z SPO WKP były dostosowane do potrzeb i charakteru działalności funduszy poręczeniowych. Ponadto, 27 przebadanych funduszy poręczeniowych (96,4%) uznało, że zasady udzielania wsparcia z poddziałania 1.2.2 SPO WKP były dostosowane do potrzeb polskiego sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Wszystkie fundusze uznały również, że zakres podmiotowy poręczeń współfinansowanych ze środków SPO WKP odpowiada społeczno-ekonomicznym potrzebom regionu, w którym działa fundusz.

Wykres 41. Wybrane opinie przedstawicieli funduszy poręczeniowych na temat poddziałania 1.2.2 SPO WKP

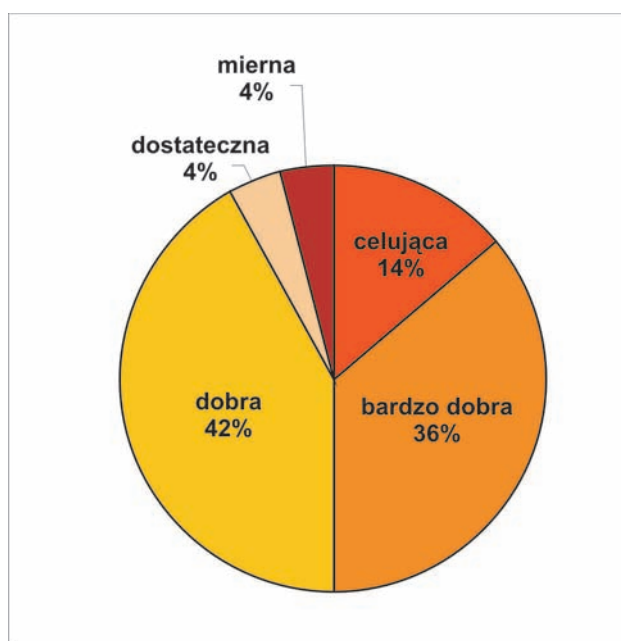

Źródło: Raport z ewaluacji poddziałania 1.2.1 oraz 1.2.2 SPO WKP, PARP, 2008

Beneficjenci (fundusze poręczeniowe) zostali poproszeni o ocenę poszczególnych elementów wdrażania poddziałania 1.2.2. Najwyższe noty otrzymała *sprawność i szybkość procedur oceny wniosku o dokapitalizowanie funduszu* (średnia ocena bliska 4, na skali od 1 do 5). *Dostęp do informacji* został oceniony również wysoko (średnia 3,92). Nieco gorzej beneficjenci odbierają aspekt formalny poddziałania - *klawrowność i prostotę dokumentacji*.

Notę celującą dla współpracy z PARP wystawiły 4 fundusze. W ujęciu procentowym, ocenę bardzo dobrą i dobrą wystawiło w sumie prawie 80% funduszy poręczeniowych, a dostateczną i mierną zaledwie 2 fundusze.

Wykres 42. Ocena współpracy z PARP w ramach poddziałania 1.2.2. SPO WKP

Źródło: Raport z ewaluacji poddziałania 1.2.1 oraz 1.2.2 SPO WKP, PARP, 2008

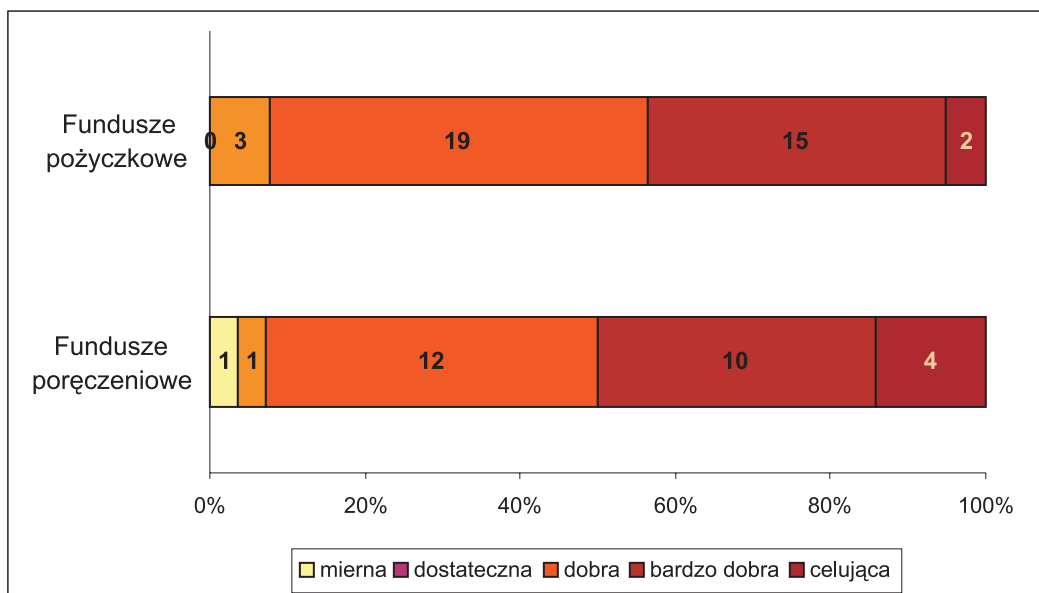
Wśród 20 funduszy, które nie skorzystały z poddziałania 1.2.2 SPO WKP, 70% rozważyło przystąpienie do programu. Na pytanie o powody braku zainteresowania ofertą PARP w zakresie poddziałania 1.2.2 SPO WKP, fundusze wymieniały różne argumenty, wśród których najczęściej pojawiała się kwestia nie spełniania wymogów formalnych (65% wszystkich wskazań), brak środków na wymagany wkład własny, czy generalnie kłopoty finansowe instytucji (zbyt niskie możliwości kapitałowe) oraz specyfikę regionalną, w tym konkurencję ze strony innych funduszy poręczeniowych.

3.3. PORÓWNANIE WYBRANYCH WYNIKÓW OCENY PODDZIAŁANIA 1.2.1 I 1.2.2 SPO WKP

Fundusze poręczeniowe – w przypadku oceny efektów udziału w SPO WKP – są w pełni zgodne, co do sensu poniesionych nakładów, zasad udzielania oraz zakresu podmiotowego wsparcia. Nieco mniej zgodne są w tych kwestiach fundusze pożyczkowe, choć oceny negatywne pojawiają się jedynie w przypadku 15% funduszy.

Fundusze poręczeniowe średnio wyżej - od funduszy pożyczkowych - oceniają *sprawność i szybkość procedur rozpatrywania wniosków o dotację, kryteria kwalifikowalności oraz sprawność i szybkość procedur oceny wniosku* – natomiast *prostota i klarowność oraz dostęp do informacji* - nieznacznie lepiej oceniane są przez fundusze pożyczkowe.

Wykres 43. Ocena współpracy z PARP w ramach realizacji działania 1.2

Źródło: Raport z ewaluacji poddziałania 1.2.1 oraz 1.2.2 SPO WKP, PARP, 2008

Jeśli chodzi o oceny współpracy z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości w trakcie realizacji projektów działania 1.2 SPO WKP, średnie wystawione zarówno przez fundusze pożyczkowe i poręczeniowe są zbliżone, natomiast rozpiętość tych ocen w przypadku funduszy poręczeniowych jest szersza.

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) jest agencją rządową podległą Ministrowi właściwemu ds. gospodarki, powstałą na mocy ustawy z 9 listopada 2000 roku. Zadaniem Agencji jest zarządzanie funduszami z budżetu państwa i Unii Europejskiej, przeznaczonymi na wspieranie przedsiębiorczości i innowacyjności oraz rozwój zasobów ludzkich.

Celem działania Agencji jest realizacja programów rozwoju gospodarki wspierających działalność małych i średnich przedsiębiorstw, rozwój regionalny, wzrost eksportu, tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój zasobów ludzkich oraz wykorzystywanie nowych technologii.

Promowanie rozwoju postaw innowacyjnych oraz pobudzanie napływu nowoczesnych technologii do sektora małych i średnich firm jest realizowane za mocą licznych inicjatyw. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości prowadzi portal internetowy poświęcony tematyce innowacyjnej (www.pi.gov.pl), a także jest organizatorem konkursu na Polski Produkt Przyszłości. Przedstawiciele małych i średnich firm mogą w ramach utworzonego przez PARP Klubu Innowacyjnych Przedsiębiorstw uczestniczyć w cyklicznych spotkaniach informacyjno-szkoleniowych. PARP jest także inicjatorem utworzenia sieci regionalnych ośrodków wspierających MSP w formie: Krajowego Systemu Usług (KSU), Krajowej Sieci Innowacji (KSI), czy Punktów Konsultacyjnych (PK). Instytucje działające w ramach tych sieci świadczą szereg usług dla małych i średnich firm (nieodpłatnych lub wg preferencyjnych stawek) z zakresu informacji, doradztwa, szkoleń, czy finansów. Partnerami regionalnymi PARP we wdrażaniu programów skierowanych do małych i średnich przedsiębiorstw są również Regionalne Instytucje Finansujące (RIF).

W perspektywie finansowej obejmującej lata 2007-2013 Agencja będzie zaangażowana we wdrażanie trzech programów operacyjnych: „Innowacyjna Gospodarka”, „Kapitał Ludzki” i „Rozwój Polski Wschodniej”.

Bliższe informacje na temat zadań realizowanych przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości można uzyskać w punkcie informacyjnym w siedzibie Agencji, czynnym od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00-16.00, wysyłając e-mail na adres: info@parp.gov.pl lub dzwoniąc pod numery infolinii: +48 22 432 89 91-93, 0-801-33-22-02, lub 0-801-40-64-16.

Zapraszamy!

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
ul. Pańska 81/83 00-834 Warszawa
fax: +48 22 432 86 20, 432 84 04
www.parp.gov.pl